

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 koron.
Egy hónapra 2 koron.
VIDEKEN:
Egy évre 28 koron.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK

A-hasznos postásor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fill.

Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, július 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Mozgalmas napok.
- A költségvetési vita.
- A német császár és a sajtó.
- Megsavart találka.
- Az aranybányászok sztrájkja.
- Egy lelkes-képviselő elmozdítása.
- Harc a menyasszonyért.
- Aktuális emberek.
- Téma: Modern házasság. Írta: Molnár Gyula.
- Csarnok: A dac miatt. Írta: Szabó Ferenc.

Mozgalmas napok.

Arad, július 20

A választási mozgalmak ma indultak meg Aradon a maguk hatalmas arányai-
ban. A demokraták képviselő-jelöltje ma
mondta el programbeszédét; Komjáthy
Béla ma érkezett Aradra s Müller Károly
pártja ma tartotta meg az első nagy szer-
vezkedő ülését.

Az előcsatározásokból ítélve, nem ne-
héz következtetést vonni arra, hogy az
alkotmányos küzdelem, mely előtt állunk,
olyan hullámokat ver ezuttal, aminek év-
tizedek óta nem háborították meg a város
nyugalmát.

Az a mélyreható szakadás, mely a
helyi függetlenségi pártban beállott, attól
tartunk, maradandóbb nyomokat hagy
maga után, mint aminőt előidézni óhaj-
tottak azok, akik a polgárság politikai
békéjét egy idegebben fogott jelölt impor-
tálásával feldúlták.

Ami Komjáthy Béla személyét illeti,
arról elmondtuk már a magunk jó véle-
ményét s eltekintve minden politikai vo-
natkozástól, csak örvendeni tudnánk azon,
ha valamelyik kerület helyrehozná a le-
folyt általános választások mandátum-
osztó bizottságának ama mulasztását,
mely e mindenképpen kiváló közéleti fér-
fiut kiszorította a parlamentből.

Ámde mivelsem látjuk indokoltnak azt
a körülményt, hogy épen mi, Arad polgár-
sága reperáljuk, foldozgassuk helyre azo-
kat a tévedéseket és baklövéseket, me-
lyeket az a tiszteletreméltó komisszió kö-
vetett el, amely elvégre ma is csak olyan tá-
vol áll tőlünk, mint amilyen távol állott
tegnap még Komjáthy Béla Arad váro-
sától.

A függetlenségi párt hivatalos jelölt-
jének programja nem hangzott még el s
így arról véleményt mondani időelőtti
volna. Attól tartunk azonban, hogy ez a
program tartalmában nem lesz olyan gaz-
dag, mely le tudná fogyverezni azokat is,
akik aggódva néznek Aradon a központ-
ból kivezényelt politikai nagyságok elé.

Müller Károly programját ismeri már
Arad polgársága. Róla magáról büszke-
séggel valljuk, hogy vér a mi vérünkől,
e város minden vágyának, panaszának
tudója, ismerője, aki közéleti és politikai
szereplésével nemcsak pártjában, de párt-
jának határain kívül is híveket tudott sze-
rezni magának.

Ami programját illeti, az pedig a mai
viszonyok között mindenképpen szimpatik-
us és méltó arra, hogy támogatásra ta-
láljon minden függetlenül gondolkozó pol-
gár részéről.

Az új kormányzás valóban új rend-
szert és új időket hozott a nemzetre. A
hatalmon levő urak még alázatosabb szol-
gái lettek az osztráknak, mint elődeik
voltak, a delegáció kézcsofolva szavazott
meg minden terhet, amit nyakunkba só-
zott Bécs. A nepotizmus, a protekció gya-
lázatos rendszere sohasem ült olyan or-
giákat Magyarországon, mint az új kor-
szak idején. A klerikalizmus, a sötétség
bajardjai vérben forgó szemekkel vetették
rá magukat mindenre, ami szabadelvű
intézmény, mind nnek betetőzéséül pedig
a kormány egy tagja megforgatta hönér-
bárdját a sajtó szabadsága felett.

Ilyen időkben, ilyen viszonyok között,
nincs mit csodálkozni azon, hogy egy
ilyen minden ízében liberális városban,
mint Arad, élénk visszhangot kelt az a
politikai program, mely nyíltan és fér-
fiasan kijelenti, hogy a mai politikai rendszer-
nek ellenzéke lesz. Müller Károly azzal
az elhatározással indult el a választási
küzdelem tövises mesgyéjén, hogy meg-
választatása esetére nem a pártparancs,
nem a kormányukáz és nem a miniszteri
ostorpattogatások idomítják meggyőződés-
ét, hanem függetlenül minden paktum-
tól, minden hatalmi aspirációtól és min-
den koalíciós kolonctól: úgy viseli e vá-

Modern házasság.

Írta: Molnár Gyula.

Kendefi: Üljön le, kedves Lajos.

Lajos: Kösönöm, papa.

Kendefi: Sőt, ha úgy tetszik, gyujtsen rá.
(Szivarral kínálja.)

Lajos: (rágyujt) Mit kíván tőlem, kedves
papa?

Kendefi: Ugyszólván semmit. Igen tisztelt
atyjával már mindent rendbe hoztunk. Nincs
más hátra, mint megnyugtani a lelkiismerete-
met, hogy mielőtt vömmé lenne, oly dolgokról
beszélgessek önnel, amilyenekről azután többé
— remélem — nem lesz szükség beszélnem...

Lajos Ertem: papa, rendelkezék velem.

Kendefi: Ebben a városrészben, amelyben
lakunk, szeretik az intrikát. Kedvenc foglal-
kozásunk, hogy pletykákat gyártunk. Különösen
felizgatja a fantáziánkat egy egy jelentősebb
hymen-hír. El tudom képzelni, hogy mikor köz-
tudomású lett az ön és Szerén leányom eljegy-
zése, aznap valamennyi zsur, viharos akkordok
között folyt le. Elsősorban arról vitatkoztak, hogy
mennyi hozományt adok? másodsorban, hogy
mennyit kap ön az igen tisztelt atyjától. Arra
meg hités tanuk akadtak, hogy a leány csak
szülői kényszer folytán megy nőül önhöz, mert
egy szegény festőt szeret... Ön meg egy
színésznőnek udvarol, akivel a házasság meg-
kötése után akar tulajdonkép barátságot ön-
tartani. E körül egész rémtörténetek szövd-

tek, melyek szokott körutjukba végre anonim-
levél alakjában hozzánk is eljutottak. Bizonyos
vagyok benne, hogy ön is kapott ilyeneket.

Lajos (köhög): Hm... Lehet...

Kendefi: Erész halom levelet mutathatok
önnek, kedves Lajos, amelyek az ön biografiá-
jával foglalkoznak a legzsengőbb korától kezd-
ve, bezárólag a mai napig. Mert a tegnapi nap-
ról sem hiányosak az adatok. De ne ijedjen
meg. Eszem ágában sincs ilyen izetlenséggel
untatni.

Lajos (föllélegzik): Nagyon kedves.

Kendefi: Ez onnan van, mert egy pilla-
natig se kételkedtem abban, hogy ön ifjusá-
gának minden előjogát kimerítette. Örvendek
annak, hogy fenékiig írtette az ugynevezett
„élvezetek poharát”; egészen jól van így. Most
aztán nyugodtan szenteiheti életét komolyabb
főladatoknak.

Lajos: Én is így fogtam föl, papa.

Kendefi: Es ha mégis ide kérétem önt
... bizonyára sejtli, hogy ennek különös oka
van. Egy levél akadt a többi közt, amely sze-
get ütött a fejembe igazán nem tudom: mit
tevé legyek vele. El akartam dobni szó nél-
kül; de aztán mégis arra határoztam magam,
hogy megmutatom önnek. Az első esetben nem
lettem volna lelkiismeretes apa; ebben a má-
sik esetben azonban attól tartok, hogy kényes
dilemma elé állítom, kényszerítem arra, hogy
valónak ismerjen be valamit, ami nagyon is
becsületbevágó, vagy eltagadjon olyan tény-
t, a melyről később ki fog sülni, hogy való.

Lajos (kényelmetlenül): Jól tette papa,
hogy szoba hozta...

Kendefi: A kátféle föltevéshez még egy
harmadik is járul: tudatillik, hogy régalom az
egész!... Ebben a harmadik föltevésben
nyujtam önnek át ezt a levélkét... (Levelet
ad át.)

Lajos (közönyösen nyul utána, de a mint
belpillant, elsápad, gyorsan átfutja a sorokat
s felénken visszaadja a levelet): Alávalóság!
(Akadozva) Azaz, hogy...

Kendefi (megdöbbenve): Mit? Tán valami
mégis igaz belőle?

Lajos (lesütött szemmel): Annyl igaz, hogy
a leány kedvesem volt. Fia született. Bepereit;
eltölték havi husz korona tartásdíjra. Fizetem
még vagy husz évig. Aztán vége.

Kendefi (föll s alá járkál kínos izgalomban):
Tehát mégis igaz!

Lajos: A leány boszut akar állani rajtam.
Gyűlölségből teszl. Ennyi az egész.

Kendefi (verejtékes homlokát törli): Ez
nem egészen így van. Ebben nem osztom a
véleményét... Mennyit kér az a leány?

Lajos (zavartan): Igazán nem tudom...
Sőt azt hiszem...

Kendefi: Hiszen az mindögy. Valószínű,
hsgy nem kéri az egész vagyonát. Aztán még
alkudni is lehet...

Lajos: A bíróság ítéli. Ez a része a do-
lognak rendben van.

Kendefi (üzd önmagában): Nem, nem!
Ebben nem értük egyet; én egészen másként

ros mandátumát, mint szabad ember szokta tenni a törvényhozás szabad hajlékában.

Mi hisszük és reméljük, hogy az utlevelet hozzá bizalmával és szeretetével váltja meg Müller Károly részére Arad polgársága.

A költségvetési vita. „Köpnivaló eljárás.”

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 20.

A belügyi költségvetés van ugyan napirenden, de már készülődnek a földmivvelésügyi tárcára.

— Egy-kettőre végezni kell a belüggyel — adják ki a figyelmeztetést a folyosón a benfontesek.

— De az isten szerelméért, miért ez a sietőség? — szolt oda Olay Lajos.

— Miért? . . . Hát azért, mert *Andrássy* el akar utazni.

Kitűnő érv, amely eddig pompásan bevált. Amikor a kultusz-tárcát tárgyalták, ez az utasítás járta:

— Siessetek, siessetek, mert *Apponyi* el akar utazni.

El is utazott rögtön Londonba.

Az igazságügyi költségvetésnél megint főlhangzott az avizó:

— Siessetek, mert *Polónyi* el akar utazni Karlsbadba.

Es *Polónyi* ma már, talán éppen ebben a pillanatban, hajt föl egy pohár forrásvizet. Hogy *Andrássy* hova akar utazni, még nem tudják. Valamint nem tudják azt sem, sietős lesz-e a dolog *Darányi* Ignácnak, akinek a tárcája a belügyi költségvetés után került napirendre.

A belügyi vita folydogál tovább. Nagyon kevesen vannak az ülésen, de elég változatosak a felszólalások. A főispáni intézményt támadják erősen. Erdéklődéssel várják *Lengyel* Zoltán felszólalását, aki a budapesti rendőrség dolgát akarja megbolygatni.

A folyosónak érdekes vendége van: *Nákó* Sándor gróf flumei kormányzó. Természetes, hogy az — újságírók közt akad a legtöbb ismerőse.

Tudósításunk a következő:

(A főispánok ellen.)

Az ülés megnyitása után *Wekerle* Sándor miniszterelnök betértesztette a volt kormány-nak több konzuli bíróságra vonatkozó rendelkezéséről szóló jelentését.

Modzsa Milián: A főispáni állások eltörlését sürgeti. Azt mondják, hogy a főispánok a nemzetiségek feleltartására kellenek. Tiltakozik az ellen, mintha a nemzetiségi párt holmi rendőri felügyeletre szorulna. A főispán nem egyéb, mint kortes, a kormány egyénke.

Rakovszky István: Mindig meg volt arról győződve, hogy a főispáni állás felesleges. Tiltakozik a nemzetiségek iránt való animozitás vádjá ellen. Megszavazza a tételt, mert a nemzetiségi izgatás szükségessé teszi. Ha *Liptó*ban nem volna erőlyes főispán, akkor a magyar ember nem mehetne ki az utcára. Most pedig tüntetőleg magyarul beszél ott még a legvéresebb száju tót agitátor is. Elfogadja a tételt.

Horváth József: Szintén azon a nézetben volt, hogy a főispáni intézmény felesleges, de a nemzetiségekre való tekintettel szükségesnek tartja. Hogy mit értenek a nemzetiségek liberális közigazgatási rendszer alatt, azt kifejti. *Szklcsák* Ferencről akar beszélni, aki nagyban lelkesedett a szabad közigazgatásért. *Szklcsák* Árvában, a bobrói kerületben pánszláv izgató. Fejőtt *Kristóffy*hoz, hogy pénzt kérjen tőle lap alapításra.

Szklcsák Ferenc: Ez hazugság!

Az elnök: Rendreutasítja *Szklcsák*ot.

Horváth József: De a lap nem ment és *Szklcsák* fejőtt *Kristóffy*hoz, hogy a pánszláv izgatást jobban ki tudná fejteni, ha az előjáróságba pánszlávot választanának be, *Kristóffy* erre titkos rendelettel utasította *Csillaghy* főispánt, hogy *Szklcsák* személyes jelöltjét juttassa be az előjáróságba. (Nagy zaj) Ilyeténképpen csakugyan kevés joga van *Szklcsák*nak liberális rendszerről beszélni.

Szklcsák Ferenc: Személyes megtámadása címén szóial fel. Személyes boszu műve, amit *Horváth* mondott.

Közbeküldések: Igaz e, vagy sem?

Szklcsák Ferenc: Becsületszávára kijelenti, hogy nem kért és nem kapott pénzt. A lap, a *Katholické Novine* az ő vállalata, amelynek kaucióját ő tette le.

Felkiáltások: Honnan vette a pénzt?

Szklcsák Ferenc: Ha úgy tetszik, megmutathatja, honnan vette a pénzt. Sohasem kért a maga számára semmit. Mint képviselő, eljár *Kristóffy*nál azért, hogy a népnek megfelelő személyeket jelöljenek tiráknak, nem pedig olyanokat, akiknek bejuttatása esetén ki-tört volna a zendülés. Amit itt elmondana, az igazán nem tartozik a költségvetés keretébe és ez egyedül a béke műve.

Az elnök: Felszólítja a szónokot, hogy ne gyakoroljon itt elnöki jogokat.

Bradiceanu Koriolán: Amint ők tisztelik a mások véleményét, elvárja, hogy az ő véleményüket is tiszteljék. A nemzetiségeket elítéli, mihelyt azok megszületnek a világra. (Zaj)

A főispán s az alispán között az örökös surlódások és féltékenykedések csak a közigazgatás hátrányára vannak. Ha a miniszter csak a nemzetiségek kedvéért tartja fenn a főispáni állásokat, legalább mentse meg tőlük a magyar vármegyéket s hagyja meg őket egy-két nemzetiségi megye elnyomására.

Andrássy Gyula gróf: Konstatálja, hogy tegnapi szavalt, hogy a főispáni állást a nemzetiségek miatt akarja fentartani, félreértettek, ő nem akarja a főispáni állásokat eltörlöni, erről csak akkor lehetne szó, ha a nemzetiségi vidékeket nem járnak be a lelketlen izgatók, akik a népet a magyarság iránt való gyűlöletre tanítják. A főispán nem rendőri közeg, nem csukat be senkit, célja az, hogy a megyei polt. kát csak irányítja, utját állja az izgatásoknak és a nemzetiségi tulkapásoknak. (Helyeslés.)

(A rendőrség ellen.)

A budapesti rendőrségnél

Lengyel Zoltán áll fel szólásra. Nem az a kérdés most — mondja — hogy a belügyminiszter, aki teljesen bírja a Ház bizalmát, *Bodával* vagy *Boda* nélkül akarja a főváros rendjét fentartani. Az állami rendőrségnél még ma is *Rudnay* szelleme uralkodik. Kéri a belügyminisztert, hogy az államrendőrségnél teremtsen rendet. Az erkölcsrendészet keretében is a legmélyrehatóbb reformokra van szükség s az erkölcsi élet mielőbbi megjavítása első és leg-szükségesebb kötelesség.

Andrássy Gyula gróf: Tudja, hogy felelős a rendőrségért. Ha a rendőrség nem felel meg rendeltetésének, támadják meg őt.

Kovács Ernő: Kívánja, hogy a rendőrség jövőben alkotmányellenes szolgálatra fel ne használtassék.

fogom föl. Az eléle malór véletlen. Fia-tal emberrel megeshetik. De mindenesetre gondoskodni kell arról, hogy a leány békén legyen. Ha az ilyen ügy felszínre jut, az rendszerint bajt okoz. Én nekem úgy rémlik, hogy én nem járt el korrektil. Sőt attól tartok, hogy . . .

Lajos (everten): Megmondom, kedves papa, az igazat.

Kendefi: Ah, az igazat.

Lajos: Én nem riadtam volna vissza semmi pénzáldozattól . . .

Kendefi (főlderülten): Akart neki pénzt adni?

Lajos: Többet, mint a mennyit ily körülmények közt szoktak . . .

Kendefi: Nos . . . És?

Lajos: Visszautasította. Nagyon gögös, nagyon dacos. Töle van a feje regényes gondolatokkal.

Kendefi: Akkor nem értem . . .

Lajos: Nevelő . . . Azt hiszi, hogy boszut kell neki állania rajtam; azt hiszi, hogy meggátolja házasságomat . . . s ha sikerül, talán kényszerűségből el fogom venni . . .

Kendefi: Hm! Hm! Már most mit te gyünk? Én nem vagyok vaskalapos. Én ellensége vagyok az ósdi copfnak. Óaból derék, jó férj válhatik. Ez s amaz nem tartozik egymásra. Tán egyetlen vőlegény sincs a kerek világon, aki tisztában állna a menyasszonya előtt. Nem mondom, hogy valamennyiről ilyen levelet kéne vagy lehetne írni. Ez puszta véletlen. Bizonyos csak az, hogy mindegyik ki volt téve eléle veszélynek. Erkölcsösebbé nem teszi az, ha a véletlen kezére járt . . .

Lajos: Jól mondja, kedves papa. Dobja azt

a levelet a többivel együtt a tűzbe s ne beszéljünk többé róla.

Kendefi (a fejét vakarva): Ah, nem, *Lajos* . . . Ezt nem tehetem . . . Érzem, hogy ez így nem megy. Itt valamit tenni kell. De mit? Mit?

Lajos (elmerül gondolataiba): Igazán nem tudom . . . Hatvány sejtelmem sincs.

Kendefi: Mindjárt . . . Mindjárt . . . Világos előttem, hogy *Szerén* utóijára is meg fogja tudni. Ezek a nevelőnk nagyon fufangosak. Fülébe fog jutni. Lehet, hogy előbb, de az sem lehetetlen, hogy csak azután . . . Én nem tudhatom, hogy *Szerén* hogy gondolkozik az előléről?

Lajos (lesujtva): Ez igaz!

Kendefi: Ez a leány zárdában töltött nyolc évet. Ott pedig nagyon sajtászerű életgazságo-kat prédikálnak. Semmiért se állók jót! *Szerén* ábrándos teremtés . . . és én félek . . . *Lajos*, *Lajos*! Ebből baj származhatik. Tanácsoljon, mit tegyünk?

Lajos (elszántan): Tudja mit, papa?

Kendefi (várakozásteljesen): Nos?

Lajos: Hivassa ide *Szerén*t. Adja oda neki ezt a levelet. Mondja meg, hogy némely részben való . . . Talán azután *Szerén* elfordul tőlem, akkor . . . nos akkor . . .

Kendefi: Látja, ebben van valami. Ez a kötelességem. Csakhogy ez nem olyan könnyű. Ha *Szerén* felbontja az eljegyzést . . . Hiszen már az egész világ gratulált . . . Berlinből, Hamburgból, sőt még *Chicagóból* és *Buenos Ayresből* is jött telegram. Ez igen kellemetlen dolog, nem is szólva az igen tisztelt atyjával már félszázad óta főnnálló üzleti összeköttetésről . . .

Lajos: Az én egész jövőmről?

Kendefi (hirtelen elhatározással): Meg kell lenni. (Csenget.) Nem marad más hátra . . . (Szolga jön.) Kéretem *Szerén* kisasszonyt! Mondja, hogy a dolog sürgős. (Szolga el.) *Szerén* ebből sejtani fogja, hogy komoly ügyről van szó.

(Néhány percnél kínos pauza. *Kendefi* még mindig le följár s szürkés szakállát simogatja. *Lajos* idegesen pödrí kis szőke bajuszát. Mindketten váltig az ajtó nézegetik, melyen nem-sokára *Szerén* fog belépni. Csakugyan jön. Nagyon jókedvű, nagyon rózsás nagyon szép. A zongora mellől kelt föl, ahol operette-áriákat játszott. Halkan most is dudol egyet.)

Szerén (körültekint, megpillantja *Lajost*, elpirul): Papa, te hivattál?

Kendefi (ügyetlenül akadozva): Hivattalak . . . Valami ostobaság miatt . . . Nézd csak! (Átadja a levelet.)

Szerén (komolyan való arccal veszi át a levelet s átfutja. A szívébe nyllal, a mit olvas, szinte elakad a lélekzete s csak annyit tud mondani: „oh papa!” Visszaadja a levelet, azután *Lajost* kémleli. Annak kétségbeesett ábrázata eleget mond. *Szerén* mindent átért s mindent tud): Istenem, papa . . . *Lajos* előtt! (Könyök tolnak szemébe, de hirtelen letörlí s *Lajos* felé fordul ünnepléses pózzal). Én megtiltom magának, hogy erről a dologról valaha is szóljon! Érti? Semmi közöm a maga affair-jelhez . . . és cseppet se vagyok azokra kíváncsi! (Atya felé fordul egy mártír lemondásával). Kérek, papa, ne szólj ezekről a mamának. Jöjjön, *Lajos*! . . .

Következik

(A latifundiumok.)

a földművelési tárca költségvetésének tárgyalása.

Thoroczkay Miklós gróf előadó ismerteti a költségvetést.

Achim András: Közjogi frázisokkal a gazdasági bajokat orvosolni nem lehet. A szegény nép sorsa nyomasztó, hanem azért a papi birtokokat a klérus zsidó bérilőknek adja ki, hogy azok szaporítsák a milliókat. A költségvetést nem fogadja el és határozati javaslatot nyújt be, hogy a papbirtokok és hitbizományok állami megváltása kérdésében utasítsa a Ház a földművelési minisztert az előmunkálatok megkezdésére és az állam adja ki a megvásárolt latifundiumokat olcsó parcellás bérletekben a szegény földműves népnek.

Lázár Pál: Részletesen bírálja a tárca főbb tételait. Sajnálatosnak tartja, hogy a Magas Tátra idegen forgalmának növelésére nem történik semmi. A Tátrát nemzeti vagyonná kell tenni.

(A szőlőtermelés.)

Szucsú János az állattenyésztés fejlesztését és a legelőkérdés rendezését követeli. A földműves osztály dolgának javítása elodázhatatlan szükséglet, melyet nemcsak ő, de mindenki joggal megkövetelhet a kormánytól. A költségvetést elfogadja.

Bernáth Béla a szőlőtermelés kérdésével foglalkozik, különösen a hegyaljai szőlők szempontjából. A borok ára folytonosan csökken, a szőlőszedők mindjobban eladósodnak, tönkremennek. A helyzet gyors orvoslást kíván. A borértékesítési szövetkezet létesítése még nagyobb áldozat árán is föltétlenül szükséges. A boritaladó leszállítását óhajtja, mert szerinte több nyeresége volna az e révén támadó fellendülésből az államnak, mint a megadóztatásból. Elfogadja a költségvetést.

(Tiszelt Országház!)

Mrksity Jásó, a szerb nemzetiségi parlamenti képviselő tartotta meg ezután szűzbeszédét, mely általános zajos derűtségre adott alkalmat. Mrksity egyszerű földműves ember, aki maga bajait panaszolta el nagy naivsággal a Ház előtt. Panaszkodott, hogy nagy az adó, ami nagy baj a kis emberre. Beszéd közben így szólta meg a Házat: *Tiszelt Országház!* (Viharos hosszan tartó derűtség.) Kéri a kisüstök megszüntetését. A drágaságról beszél. Hogy éljen meg a szegény ember, mikor egy pár tyuk három forint 60 krajcárba kerül? (Ellentmondások, zsj.)

Elnök: Ne tessék azon felháborodni, hogy a tyuk drága! (Nagy derűtség)

Mrksity Jásó: Mindaddig, míg a kismemberek dolgán nem segítenek, nem fogadja el a költségvetést.

(Európai hangok.)

Karácsonyi Sándor: Achim határozati javaslata miatt szorult fel. Nem elegendő, hogy ezek az emberek lelketlenül izgatják a népet, még innen a Házból is azzal kecsgettetik őket, hogy szétozzák a földet. *Köpnivaló dolog!* (Nagy zaj.)

Elnök: Rendreutasítja Karácsonyit.

Förster Ottó: Hát már a köpést is meg akarják tiltani?

Karácsonyi Sándor: A latifundiumok fentartása a nemzeti lét alapja, Achim pedig nemzeti szempontból veszedelmes izgatást fejt ki. Elfogadja a költségvetést.

Achim András személyes megtámadtatás címen kér szót. Tiltakozik azon vád ellen, hogy ő földet akarna osztani. Eszé ágában sincs ilyesmit állítani. Ő azt hitte, hogy a reverendában járó szentséges atya, már mint Karácsonyi, műveltebb hangot fog használni, de látja, hogy csalódott.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ne használjon ilyen hangot, mert különben kénytelen lennék a szót megvonni.

Achim András leül.

Vajda Sándor: A nagy és kisbirtok közötti elientéket fejtegeti. A nagybirtokos kiadja a földet a bérilőknek, akik a földet és a föld munkáit egyaránt kiszípolozzák és a népet egyenesen kiüldözik Amerikába. A nagybirtokok parcellázását követeli. Átér ezután a szabadlopási rendszerre.

Kállay Lipót: Ehhez ugye, ért?

Vajda Sándor: Jobban, mint ön!

Kállay Lipót: Elhiszem! (Derűtség.)

Vajda Sándor: Méltányosságot követel az államtól.

Elnök: Kérem a képviselő urat, legyen te kinttettel az idő előrehaladottságára s *kímélje képviselőtársait.*

Vajda Sándor: Határozati javaslatot nyújt be, melyben követeli a nagybirtokok parcellázását, az állami erdőknek legeltetési célokra és az állami birtokoknak közv tlenül a népnek való bérbeadását, valamint az erdészeti törvény revízióját.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kéri a Házat, hogy beszédét holnapra halasztassa.

A Ház az engedélyt megadja.

A holnap ülés napirendjének megállapítása után az elnök az ülést háromnegyed négy órakor bezárja.

A német császár és a sajtó.

(Kit becsüli meg II. Vilmos?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

A német hírlapok közlése nyomán a magyar újságokat is bejárta egy cikk arról, hogyan bánik az Imperátor R-x, a lapokban leg többször emlegetett uralkodó az újságírókkal. A német zsurnalisztákat lenézi, róluk a legrosszabb véleménynyel van, velük annyira nem érintkezik, hogy német újságíróval még soha életében nem beszélt, — ellenben a francia és angol hírlapírókat nagyra tartja, s ha teheti, minden alkalommal kitünteti őket, meghívja udvarához és szívélyesen elbeszélget velük.

Sőt a császár valahányszor külföldön van, mindig törekszik arra, hogy az illető nemzet sajtója a legkedvezőbb szímben tüntesse fel. Aki magyar újságíró ott volt azon a tatal hadgyakorlaton, melyen Vilmos császár királyunkkal együtt jelent meg, emlékezik reá, hogy II. Vilmos nagyon figyelmes és előzékeny volt az ott levő zsurnalisztákkal szemben.

Legjobban kitűnt ez a hadgyakorlat első napján, amikor még az újságírók a két uralkodó közvetlen közelében tartózkodhattak. (A második napon már a mi királyunk elexpediálta őket onnan, mert neki is megvan az a jó tulajdonsága, hogy a magyar és osztrák zsurnalisztákat erősen lenézi.)

A manőver első napján a két uralkodó Tata mellé vonult ki egyik dombra, hogy onnan nézzék végig az összegomolyodó és kibontakozó hadosztályok változatos képét. Lovon ültek s alig hat lépés meg egy keskeny kis árok választotta el őket az újságírók kocsisorától. Az újságírók a kocsijaik előtt állottak egy csoportban, kezükben papirossal, ceruzával s jegyezték a jegyezni valókat.

Az uralkodók lovai, háttal az újságíróknak békésen csipegették az ökörfarkkórót, szarkalábat s a domboldal egyéb giz gazát és Vilmos császár néha-néha hátrafordult, hogy megnézze mit csinálnak az újságírók. Azok ilyenkor úgy tettek, mintha szorgalmasan jegyeznének: hadd higye a német császár, hogy minden pillanatban foglalkoztatja a sajtó képviselőit.

Eközben történt, hogy valami német katonai attasé odalovagolt a császárhoz, közölni valója levén számára. II. Vilmos érdekes kis cselekedetre szánta el magát, mikor az attasé fujó lovon megjelent előtte. Megírni való jelenetet csinált hamarjában, határozottan, szemmeláthatóan az újságírók számára. Kívette arany cigarettatárcáját és szíves mozdulattal az attasé felé nyújtotta. Egy császár cigarettával kínálja meg egyik katonáját. Feltétlenül újságba való dolog ez.

Az attasé elpirult a nagy megtiszteltetéstől, — ő nem tudta, miképpen jut hozzá, — alig-hogy el tudta dadogni a köszönetet, s reszkető ujjakkal nyult a tárca felé s vett ki belőle egy

cigaretta s azután szalutálni akart, hogy eltávozzék. De a császár nem érte be onnyivel. A jelenetet még nem tartotta befejezettnek:

— Rauchen Sie an! (Gyujtsen rá) — mondotta.

Az attasé oda volt, de az esetnek még mindig nem volt vége. A császár a saját cigarettáját nyújtotta feléje s misem természetesebb, mint hogy alig tudta megtalálni a cigarettáé égő végét, néhány pillanatig szippantgatott, babirkáta a maga cigarettáját, aztán úgy tett, mintha égne és megint csak menni akart.

De a császár meg betetétzte a nagy szíveséget.

— Es brennt doch nicht! (Hiszen nem ég) — szólott roppantul barátságosan, s nem nyugodott, míg az attasé cigarettája valóban szépen nem paráztolt. Akkor kegyelemben elbocsátotta a tulboldog attasét, akinek a lova is vidámabban ficáncolt, minthogy ha tudná, mi-csoda császári füstöt ereget gazdája.

Vilmos császár pedig elégedett mosolylyal nézett hátra a sajtóra, s másnap száz meg száz magyar lap volt tele azzal, milyen leereszkedő pompás modoru uriember a németek uralkodója.

De másnap mégis elteaséskelték őket, mert, hiába, a házigazda nem jó szemmel nézett rájuk. S a szeme azóta sem változott.

Megzavart találka.

(Verekezés a házban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Brenner József esztendőközön keresztül serléseket hízlalt: itt a közeli vidéken s mlután alaposan megszedte magát, felhurcolkodott feleségével együtt a fővárosba. A felesége — ki-magasló momentum ebben a históriában — jóval idősebb Brenner urnál s csak természetes, hogy féltékeny odaadással őrizte urát a vidéken s kettőzött éberséggel a fővárosban.

A nagyváros hűnös, mosolygó levegőjében Brenner ur azonban letévedt a hűség rögös utjáról s ő nagysága napról napra mély megdöbbenéssel konstatalta, hogy a férje hidegebb iránta, mint annak idején a vidéken, a hol ugyan nem olvadt fel a nagy szerelemben, de legalább zavartalan egyetértésben élt hites feleségével. Az asszony szívébe rettenetes gyanu lopódzott.

— Megcsal a férjem! — gondolta. — Nyomára kell jutnom a dolognak.

A szót tett követte. Brennerné asszony megbízta *Magyary Kossza* Géza magándetektív írodáját, hogy tudja meg, hol tölti férje szabad idejét? A magándetektív hamarosan beszámolt az eredménynyel. Brenner gyöngéd viszonyt folytat S. Irén kisasszonnyal, az egyik nyári színház csillagával.

Brennerné lelkét rettenetesen marcangolta ez a tudat, de azért nem szólt férjének. A napokban, a mint férje ruháinak zsebeit kutatta, egy kis levelet talált benne a következő tartalommal:

„Józsám, holnap este színház után lakásomon vacsora és minden egyéb. Ő. el P. cikkéd.”

Ő nagysága egy szót sem szólt, a mikor az ura este sürgős elfoglaltsággal mentegődözve eltávozott hazulról. Brenner természetesen éjszakára sem tért haza s a felesége átvirrasztotta az éjszakát. Alig nyitották ki a kapukat, reggel öt órakor, Brennerné asszony kisompolygott a kapun, kocsiba vetette magát s egyenesen S. Irén alsó erdősor-utcai lakására hajtatott.

Főszaladt a lépcsőkön, becsöngetett a laj

kásba. A szobaleány ijedten kapott magára egy pár ruhadarabot s nyitott ajtót a korai látogatónak. Az asszony félrelökte a szobaleányt és egyenesen *berohant a hálószobába.*

Ott aztán épületes látvány tárult eléje. Az urát — mint előre látható volt — a legzavartalanabb tétlenségben találta a színlésznővel. A mi ezután következett, természetes. *Brenner né ernyőjével rontott a pár közé s ütött, a hol éppen éri. A férj lovagiatlan volt s elbujt, ellenben a leány szembeszállt s erőteljesen védte magát. Véres volt a csatater, a mikor az asszony távozott . . .*

Az ügynek folytatása a törvényszék előtt lesz. S Irén ügyvédje útján magánlakértésért följelentést tett a rendőrségen Brenner né ellen.

Az aranybányászok sztrájkja. Nincs kilátás békére.

(A munkások követelésével.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

A Rudai 12. apostol aranybánya társaság telepein kiűtött sztrájk mind nagyobb méreteket ölt. A sztrájkolók száma ma 2500-ról 3000-re növekedett s ami a legszomorubb a dologban, megegyezésre nincsen semmi reménység. A harc nem annyira béremelésért, mint a munkások helyzetének javításáért és életbiztonságuk nagyobb fokú megóvásáért folyik s megérdemli, hogy a felsőbb hatóságok is foglalkozzanak vele. Tudósításunk a következő:

(A legfőbb követelések.)

A munkások legfőbb követelései a következők:

1. Kivánják, hogy a bánya társládájánál munkások is tölthessenek be ellenőrző szerepet. 2. Szerencsétlenségek esetén, ha munkás pusztul el, méltányos kárpótlást kérnek hátrahagyottak részére. 3. Szerencsétlenségek esetén azt a helyet, ahol katasztrófa történt, munkásokból alkotott bizottság vizsgálhassa meg annak megállapítása céljából, hogy kit terhel a felelősség?

A munkások részéről a tárgyalásokat Pap Todor dr. nagyhalmágyi ügyvéd vezeti. Az igazgatóság részéről *Menking* Frigyes bánya igazgató, *Ölberg* bányakapitány és *Baumgarten* János dr. brádi ügyvéd tárgyalnak a munkásokkal. *Andrea* Valér szolgabíró Hunyadmegyei hatósága részéről tárgyal a sztrájkolókkal.

Miután *Menking* igazgató ma kijelentette, hogy addig *nem is áll szóba* a munkásokkal, amíg munkába nem állanak, a *helyzet teljesen vigasztalan.* Az elkeseredés igen nagy. Hogy nagyobb baj nem történt, az csak a kirendelt katonaságnak köszönhető.

(Hogy kezdődött a sztrájk?)

Ma egyik olvasónk érdekes levélben tudat bennünket a sztrájk eseményeiről. A levél a következő:

E hó 17-ikén a hunyad-kristyóri zuzómű előtt 800 munkás gyűlt össze a reggeli órákban, kik addig a bárzai és rudói bányában dolgoztak és kijelentették, hogy ők a bányába nem fognak bemenni, hanem úgy egy csoportban Brádra óhajtanak vonulni, hogy egy ügyvédet bizzanak meg ügyeik vezetésével. A bányatisztek ama kérdésére, hogy mi az óhajtuk, hogy miért hagyták el a munkát — azt válaszolták, hogy óhajukat egy három tagból álló munkás bizottság most írja össze, — de ők ezt se várják be, hanem Brádra mennek.

Candrea szolgabíró 8 szál csendőrrrel utjokat állta s azon indokolással, hogy ily előre be nem jelentett felvonulást nem engedhet meg, elültotta őket a szomszéd községek nyugalmának háborításától és felhívta a munkásokat, hogy ügyvédet fogadhassanak egy küldöttség közvetítésével is. Erre 15 tagú munkásküldöttség Brádra ment ügyvédet keresni, — de csak egy ügyvédséget kaptak otthon, mivel délután 6 órakor visszaérkeztek társaikhoz. Mindaddig a sztrájkolók nyugodtan s türelmesen vártak. Az ügyvédség beszédet intézett, hozzájuk, melyben felhívta őket, hogy ma menjenek haza s holnap majd határoznak egy kérvény fölől, mit a bányai igazgatóságnak benyújtanak. Másodnapon már a *veleamari* és *munári* munkások is csatlakoztak a tegnapi sztrájkolókhoz, úgy hogy számuk 2500-ra növekedett. A második sztrájknapon megérkezett *Ölberg* lovag, zalatnai kir. bányakapitány, kinek jelenlétében a munkások öttagú bizottsága 22 pontból álló kérvényt nyújtott át *Menking* bányai igazgatónak.

(A munkások kívánsága.)

E kérvény tiszta képet nyújt afelől, hogy olyan ember írta, kinek ugyancsak kellett igyekezni a már kitört sztrájk utólagos indoklására; mert olyan kívánságok is vannak közte, melyek már régen teljesültek. Például, hogy a munkaidő tíz óra legyen. Már évek óta 1 $\frac{1}{2}$ -kor vonulnak be a bányászok munkahelyekre, hogy délután 5 órakor már a *gyűldében* legyenek ismét; a munkában töltött idő a munkahelyhez és vissza a föld alatt tett ut leszámitásával alig 7 óra.

Ilyen követelés az is, hogy minden bányász jogosítva legyen, vasárnapot ünnepet nem számítva, még négy napig havonta *indokolás nélkül a munkából kimaradni.* Vannak hónapok, melyekben annyi katolikus és görög keleti ünnep és vasárnap van, hogy alig 20 munkanap marad: ebből számítsuk le a szombatokat, melyet a legtöbb bányász, miután 5 munkanapja már van a héten, rendszerint otthon tölt — kiderül, hogy bizony sok munkanap nem maradna vissza az újítás után.

Kivánják a nyugdíjuk oly módon való szabályozását, hogy minden szolgálati év két koronával gyarapítsa a nyugdíj havi összegét, tehát 25 évi szolgálat után a munkás 50 korona havi nyugdíjat élvezzen.

Kivánják, hogy az élelmiszer raktár csak 20% haszonnal dolgozzon, ugyanannyi ártóbbal kaphassák a bányalajat, puskaport, dinamitot; napibérük pedig, tekintet nélkül a végzett munkára 3—6 korona legyen minden levonás leszámitásával, a 15—17 éves munkásé pedig 1—2 korona.

A betegsegély pénz napi 1—3 korona legyen, de ezt és az orvosságokat ne a betegsegélyből célra alakult társaságtól, hanem az igazgatóságtól fizesse.

Kivánják továbbá, hogy minden bányász béréből havonként tíz fillér vonassék le és az így összeadott 3000 koronából egy ügyvéd fogadtassék fel, ki a bányászok érdekeit fogja védeni állandóan.

(Sztrájk-ünnep.)

Az itteni aranybányász keresete jelenleg is magasabb, mint a nem messze fekvő *verespataki* kincstári bányában. A vajúrók *Verespatakon* 1 korona 40 fillér napi bérrel dolgoznak — a kristyóri aranybányákban szorgalommal hámor-bányász megkeres 5—6 koronát. Acsok, kőművesek 3—4 koronát keresnek; segédmunkások ezeknél szintén megkeresnek 2 koronát. A vajúrók segédmunkásai, az u. n. *tabaroncok* keresete kevesete kevesebb, 80 fillér—1.50 korona közt van, ezek azonban 15—17 éves fiúk,

bányamunkát tanulók, kikből 2—3 év alatt válnak igazi bányászok.

Ha a bányászok óhajtaikat kellő formában a sztrájk előtt előadták volna, meg vagyok győződve, hogy a bányai igazgatóság minden lehető megtét volna munkásai kívánsága szerint.

A sztrájkok története aligha mutathat fel ilyet, mint az aranybányászoké; sztrájkba mentek és a sztrájk második napján kezdtek csak a felől gondolkozni, hogy ugyan mik is a mi kívánságaink?

A katonaság, csendőrség kirendelésére nagy szükség van: nemcsak a közbiztonság fenntartásáról van szó, hanem arról is, hogy az egész vidék boldogulásának alapját képező aranybányák és bánya zuzóművek megvédessenek és végül, hogy kellő karakalom jelenléte által a könnyen vezethető tömeg kihágásoktól visszariasztassék.

Tegnap *sztrájk szünnap* volt. A munkások ugyanis kimondták, hogy tekintve a csütörtöki brádi hetivásárt, *egyéltalán nem is jönnek el a sztrájk tanyára* — és így nemcsak a bánya, hanem a sztrájk tanyája is kongott az üreségtől!

Beszélgetés Komjáthyval. Az aradi program.

(Komjáthy és Barta nyilatkozatai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma délután *Barta* Odön országgyűlési képviselővel és az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottságának kiküldöttséivel: *Péterffy* Antallal és *Vince* Miklóssal Paulisig elébe utazott a párt hivatalos jelöltjének, *Komjáthy* Bélának, aki Szovátáról ma este érkezett Aradra. A vonaton az odautazásnál munkatársunk beszélgetést folytatott *Barta* Odönnel, *Komjáthy* bizalmas barátjával, a hivatalos jelölt politikájáról és az országos párt küzdelmei során tanúsított magatartásáról, míg Paulistól Aradig tudósítónk *Komjáthy* Bélával beszélgetett, hogy megkérdezze, mik politikájának irányelvei és főleg milyen eljárást szándékozik követni Aradvárosának, valamint az egyes választópolgárok érdekeinek képviselésében.

A két érdekes beszélgetésről az alábbi tudósítást adjuk:

Barta Odön.

Amikor ma délután az 5 óra 51 perckor Aradról Rádnára induló vegyes vonat egyik első osztályú fülkéjébe beszállott a *Komjáthy* Béla elé utazó küldöttség, rögtön megindult a diskusszió a választási küzdelem esélyeiről, de főleg a nagy érdeklődéssel várt jelölt személyéről.

A *Péterffy* Antalból és *Vince* Miklósból álló küldöttséggel együtt utazó *Barta* Odön, kezében a „Ki az a Komjáthy” című röpiróval, mindjárt a következő kijelentést tette:

— Ha valaki azt kérdezi, hogy ki az a Komjáthy, hát szegénységi bizonyítványt állít ki magáról. Mert *Komjáthy* *Thaly* Kálmánnal együtt az ez idő szerint élő függetlenségi politikusok között a legismertebb és a legnagyobb multtal dicsekszik. A 70-es évektől a plakett-történelméig, a *Tisza* István-féle megállapodásokig *Thaly*val és a párt régi vezetőivel mindig a legteljesebb egyetértésben működött a párt ér-

dekében. És Komjáthy volt az, aki akkor, amikor fia kiterítve feküdt, nem a saját ügyéért, hanem Magyarország és a magyar név becsületéért a magyarságot megsértő osztrák katonatiszttel megverekedett és csunyán összekaszabolta.

Harminczgy éven át volt tagja a parlamentnek, ahol tudásával, képzettségével és kiváló szónoki erejével olyan tekintélyes szerepet játszott, hogy a külföld is nagyon jól tudja, ki az a Komjáthy. A Széll éra alatt, amikor a paktumot kötötték, ugyszólván csak ő meg én voltunk az ellenzék. És mindazok a föltevésök és állásfoglalások, amelyeket mi képviseltünk, utóbb igazaknak bizonyultak.

Komjáthy a legliberálisabb, legfüggetlenebb és legdemokratikusabb függetlenségi az országban. Ma egyik oldalon azért támadják, mert tudják, hogy nem volna hajlandó hegyen-völgyön vakon követni a kormányt, a másikon pedig azért, mert tudják róla, hogy nem magáért, hanem a függetlenségi eszmék érdekében mint a párt alelnöke és mint józan gondolkodó politikusi mindig nyíltan megmondta véleményét. Ilyenkor azonban hozzátette, hogy aláveti magát a többség határozatának. De csak taktikai kérdésekben, elviekben nem, mert ha elvöládásról lett volna szó, akkor kilépett volna a pártból.

Ha most olyan lapok, mint például *Az Ország* és a *Budapesti Hírlap*, amelyek még egy év előtt veszedelemnek tartották a függetlenségi elvet, most bíráló alá vesznek egy több évtizedes, előkelő multtal bíró függetlenségi politikust, akkor nyilvánvaló a befeketesítő tendencia és ezért nem érdemes többé velük foglalkozni.

Hogy mennyire hazug az a közlemény, mintha Budapesten visszatetszést szült volna Komjáthy jelölése, azt legjobban bizonyítja az a megleghapgu levél, amelylyel Kossuth Ferenc Komjáthy jelölését ajánlotta és a hasonló szellemű távirata, amelyben az üdvözlést megköszönte. Tegnap este még fönn voltam a függetlenségi pártkörben, ahol a jelenvolt Kossuth Ferenc, Benyovszky Sándor és Rezső grófok, Endrey Gyula és Kelemen Samu (többen nem is voltak) úgy beszéltek a jelölésről, hogy az igazán kiváló és érdemes férfit ért.

Barta Odön ezután még egy és más érdekességet mondott el Komjáthy és a maga politikai pályafutásáról, majd a szebbnél-szebb szölköktől tarkálló Hegyalja gazdasági viszonyairól beszélgetett a társaság.

Komjáthy Béla.

Már egészen beesteledett, amikor a Komjáthy Béla fogadására indult társaság Paulisra ért, hogy bevarja a jelöltet hozó erdélyi vonatot. Paulison megszapordott a társaság Szabó Zoltánnal, a visszalépett jelölttel, aki azután a küldöttséggel együtt szállott föl az erdélyi vonatra.

Az egyik első osztályú fülkében a társaság, amelyhez a Barackáról jövő Lócs Rezső tanácsnok is csatlakozott, hamarosan rátalált Komjáthy Bélára, aki a kölcsönös bemutatások és üdvözlések után szívélyesen köszönte a jelölését.

Barta Odön ezután fölemlítette a Komjáthy-ellenes röpivét, mire Komjáthy munkatársunk kérésére, a ki az a Komjáthy-féle kérdésre az alábbiakat mondta:

Azon az emlékezetes vezérbizottsági értekezleten, amikor az ellentétekre okot adó ügy fölmerült, én a következő kijelentést tettem:

En a koalíció föliratát mint kiindulási alapot elfogadhatónak tartom. De mint-

hogy az nem fejezi ki elveinket, kijelentem, hogy ha ez állandó kormányzati programmá válnék, úgy engem szemben találnának.

Mondtam pedig ezt azért, mert épen én voltam az, aki három pénzügyi bizottsági ülésen kilenc óras beszédben elsőnek vettem föl az egész katonai kérdést. Amikor azonban én és Barta Odön barátom, akik pártunk megbízásából közgazdasági kérdésekkel alaposabban foglalkoztunk, meggyőződünk, hogy a katonai kérdésekben esetleg nem arathatunk győzelmet, akkor én figyelmeztettem a vezérbizottságot, hogy aknázzuk ki legalább a közgazdasági előnyöket.

A magyar vezényleti nyelv fölvetésének azonban mégis nagy eredménye volt: fölébresztettük a nemzeti érzést, megérteltük a függetlenségi eszméket és már hál' Istennek többségben van a függetlenségi párt. Nem vertem a nagydobot magam mellett, de akinek nincs tudomása a működésemről, az lapozgasson a Ház naplóiban és a bizottságok jegyzőkönyveiben. Azok beszélnek az én munkásságomról és bizonyítást tesznek arról, hogy híven és becsületesen töltöttem-e be azt a vezető szerepet, amelyet a párt bizalmából viseltem.

— Politikai működésében milyen elvek fogják nagyságodat vezetni? — kérdezte most munkatársunk.

— 1875-ben adtam politikai programot, amikor első ízben képviselővé választottak és nemcsak mint politikus, hanem mint gavallér is mondom, hogy attól soha el nem tértem és nem is fogok eltérni. Én az országos függetlenségi párt 1874-iki programján állok, amelynek kidolgozásában magam is résztvettem és ha most ismét munkatérmet nyílik, ismét kiveszem a részemet. Nem vagyok a frázisok és az üres szalmacséplések embere, hanem azé a munkáé, amely liberális irányban, a demokrácia követelményeinek megfelelően igyekszik Magyarországot teljes függetlenségéig előkészíteni és kivívni.

A népképviselőnek nem az a feladata, hogy egyeseknek, a felső tizezreknek kényelmét biztosítsuk, hanem hogy a tömegek jólétét mozdítsuk elő becsületös, szociális politikával. Már 1874-ben az általános, titkos, községenkénti szavazati jog mellett voltam és ezt követeltem a parlamentben is nemcsak akkor, ha a függetlenségi párt hivatalos vezérszónoka voltam, hanem akkor is, ha a magam nevében beszéltem.

— Az Ausztriával való függő gazdasági kérdéseinkben milyen nagyságodnak álláspontja? — kérdezte most tudósítónk.

— Ebben a dologban most nehéz nyilatkozni. Tudjuk, hogy a kormány csak bizonyos föladatokat keresztülvitelére vállalkozott és csak azoknak keretében működhetik. Most tehát, amikor alig lábol-tunk ki a súlyos bonyodalmakból, kerülni kell újabbaknak földözését. Mert szerintem nemcsak a kormány és a kormánypárt, hanem az ellenzék is bizonyos felelősséggel tartozik.

— Mi a nézete Nagyságodnak Aradváros speciális érdekeinek képviselője dol-gában? — kérdezte erre munkatársunk.

— Amióta csak képviselő vagyok, azt a nézetet vallom, hogy a politikai összeköttetésen kívül a személyes rokonszeny-nek is kapcsolatot kell létesíteni a képví-

selő és a választókerület között. A képviselő tartozik magát választóközönsége tagjának vallani és azzal bizalmas, a szereteten és ragaszkodáson alapuló összeköttetést létesíteni.

Igérem, — és amit ígérek, azt meg is tartom — hogy Aradvárosának nemcsak függő kérdéseit igyekszem majd sikeres megoldásra vinni, hanem törekedni fogok azon, hogy minden jogos igénye kielégí-tessék. Nem dicsekvéskép mondom, de van bizonyos befolyásom a vezető körökben és nem fogok késni ezt a befolyást Aradváros érdekében érvényesíteni. Mert az országgyűlési képviselő, habár az egész ország érdekét képviseli, mégis választóközönségének bizalmából ül a törvényho-zásában és ezért szöcsövet kell képeznie a kormányzat és a kerület között.

Komjáthy fejtegetései során a társaság tagjai résztvettek a diskusszióban és különösen azt a nézetüket nyilvánították, hogy Aradnak nagynevű képviselői a multban édes-keveset tettek a városért és ezért érthető az a tartózkodás, amelylyel mindenjelölttel szemben viseltetik. Erre azután Komjáthy megjegyezte, hogy például Hieronymi Károly mindig valósággal affektálta az elfogulatlanságát választóközönsége irányában és ezért nem tett semmit Aradért, sem Szathmárért.

Ekkor a vonat már berobogott az aradi pályaudvarra és így a társaság érdekes beszélgetése is megszakadt.

Harc a menyasszonyért.

(A becsületes detektív.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 20.

A női becsület és tisztesség elleni liga elnöke, Kalmár Hugó fővárosi detektív ellen még mindig nem indult meg a fegyelmi vizsgálat. Beigazolódott, hogy botrányos módon belegázolt egy tisztességes urleány becsületébe, tönkretette családok békéjét, csöndjét, nyugalma-t és visszaélt hivatalos hatalmával, amennyiben pletykákra alapítva azt állította egy nyugalmazott miniszteri tanácsos leányáról; egy urlembert menyasszonyáról, hogy többször látta a Hungária-szállodába besurranni — előkelő urakhoz. Ugyanarról az urleányról, akinek a rendőrség minden akadály nélkül kiállította erkölcsi bizonyítványát.

Ha az eddigi részletek nem elegendők a fegyelmi vizsgálat megindításához, egy estilap most szolgál még egy incidenssel, amely viszont arról tehet tanuságot, hogy mennyire őrzik a budapesti rendőrségen a hivatalos titkokat. A szóban forgó ügyben szereplő fiatallembert, aki feleségül akarta venni a megrágalmazott hölgyet, néhány hét előtt magához hívatta a papája, aki törvényszéki bíró Pécsen és szívére beszélt, hogy hagyja el a menyasszonyát, mert rossz hírek keringenek róla.

— Az nem igaz! — mondta önérvényesen a vőlegény. — Az nem igaz! A menyasszonyom a legtisztább és legtökéletesebb leány a világon és itt csak rémes tévedésről lehet szó!

Az apa ekkor elvezette a fiát a Hungária-szállóba, bemutatta neki Kalmár urat, a detektívet, aki azután, mint hivatalos személy, a sárga földig lerántotta a szerencsétlen ifju menyasszonyát és kiszolgáltatta neki az összes hivatalos titkokat.

Ez nem tagadható le, erre nézve tanuk vannak, amiből viszont az következik, hogy Kalmár detektív nem maradhat tovább a rendőrség szolgálatában. Se mint becsületes, se mint nyomozó detektív.

Az aradi választás.

A Müller-párt gyűlése. — Támadás Komjáthy ellen. — Komjáthy fogadtatása. — Bankett a Fehér Keresztben. — Kossuth az aradi mandátumról. — Vázsonyi Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 20.

Szaporodnak a zászlók és szaporodnak a kortesek. A háborúság most már egész komolyan kezdődik. Pártgyűlések itt is, ott is, kapacitálások, szónoklatok, felhívások mindenfelé. Megjelentek az első kortestollak is: a Müller Károlyé zöld, a Komjáthyé zöld és fehér, a Fényesé fehér, vörös levéllel. A pártirodákban lázas munka folyik: névjegyzékek kiírása, tanácskozások, kapacitálások. Senki sem beszél másról, mint a választás esélyeiről. Ki az éljen? — ez most a kérdés. Röpködnek a meghívók, a plakátok.

A választási mozgalmakról az alábbi tudósítás számol be:

Kossuth az aradi választásról.

Egyik budapesti napilap munkatársa ma kérdést intézett Kossuth Ferenchez, hogy mi a véleménye az aradi mandátum körül felmerült elégedetlenségről és zavarookról. Kossuth így válaszolt:

A párt elhatározta, hogy az aradi mandátum dolgában a régi elvi álláspontra helyezkedik, amely szerint ott, ahol több függetlenségi jelölt van, egyiket sem támogatja, hanem a polgárság véleményére és belátására bizza a választás eldöntését.

Komjáthy Béla, — folytatta Kossuth — régi, nagytehetségű tagja volt pártunknak. Az elmúlt időkben ugyan nem támogatott bennünket, de azért mi most, hogy hozzánk csatlakozott, nagyon szívesen látjuk őt. Hozzáintézett levelemben azonban a párt régi álláspontjára helyezkedtem s nem tüntettem fel őt úgy, mint hivatalos jelöltet.

A Müller-párt.

A Müller-párt Intéző bizottsága ma este kilenc órakor a Fritz-féle Mokos-vendéglőben tartott értekezletet, amelyen különösen a III. kerület választói közül jelentek meg igen számszerűen. A gyűlésen résztvevők egész estén át ünnepezték Müller Károlyt, aki egyes aktuális kérdéssel foglalkozó beszédével viharos tetszést aratott. Több szenvedélyes hangzott el Komjáthy Béla ellen abból az alkalomból, hogy fővárosi lapok foglalkoztak aradi jelöltségével. A pártértekezletről, amelyen Müller Károly iránt a legnagyobb fokú rokonszenv nyilatkozott meg, az alábbi tudósításban számolunk be:

(Támadás Komjáthy ellen.)

A III. kerület pártelnöke, Szalay Arnold dr. a következő beszéddel nyitotta meg az értekezletet:

— E pillanatban kaptam az értesítést, hogy Komjáthy Béla megérkezett. Azt is hallottam, hogy egy választó polgár kiment elébe a vasúthoz és ettől megkérdezte Komjáthy, hogy minő kilátásai vannak Aradon? Az illető polgár azt sugta vissza, hogy mehet vissza, Szovátára, ahonnan jött, mert az aradi mandátumból úgy sem lesz semmi.

Több hang: Ugy van! Csak menjen vissza! Nekünk nem kell!

— Miért nem lesz semmi belőle? — kérdezte újra Komjáthy. Azért, felelte a magyar,

mert nem akarja Arad, nem akarja az ország, nem akarja az országgyűlés, nem akarja senki.

A fővárosi lapok ma Aradra érkeztek, a sajtó nasyhatalom, akár fővárosi, akár vidéki. Az aradi lapok pártatlanok, a közönség hangulatát pártatlanul tükrözik vissza. De a fővárosi sajtó, országos érdekeket tekintve, leleplezte Komjáthyt. Ma megjelent Aradon egy röpirat, amely a fővárosi lapok mai, Komjáthyról szóló véleményeit közölte le úgy, amint azok megjelentek. Ott van pl. az *Ország*, Kossuth, Andrássy, Apponyi és Wekerle hivatalos lapja. Ez azt írta, hogy erkölcsi kötelessége a függetlenségi központnak is, hogy a jelöltség ellen nyíltan és határozottan állást foglaljon. Mert nem kell megengedni, írják az újságok, hogy ez az ember betegye a lábát az országházba.

Megkérdeztem a végrehajtó-bizottság ülésén Barabástól, hogy igaz-e az a hír, mintha Komjáthy áruló lett volna és besugott mindent Fejérvárynak, ami a vezérőrbizottságban történt? Barabás nem nevezte Komjáthyt árulónak; de hogy mit tett, vagy mit nem, azt nem tudja, mondotta Barabás.

Amit Barabás nem akart elmondani, elmondják ma a fővárosi lapok. A *Budapesti Hírlap*, hogy itt mást ne is említek, azt írja, hogy a párt több tagja kijelentette, miszerint Komjáthy hivatalos támogatása s a függetlenségi pártkörben való megjelenése esetében kilép a pártkörből.

Akitől így írtoznak fönn, hát nekünk majd lesz hozzá szerencsénk. Van pénze, hozza a bankót. (Derűtség.) Én pedig azt mondom, hogy huncut az, aki a pénzt el nem fogadja. Mert a pénznek nincs szaga, még ha Komjáthy hozza is. Ugy látszik, nagyon könnyen szerezte, hogy ilyen könnyen tud akar rajta adni. Ha azt hiszi, hogy megvásárolhatja a mandátumot, igen téved. Ne felejtse el, hogy ez becsületes város. Mit gondolhat ez az ember Aradról? Hogy meri épen a mi városunkat kiválasztani, hogy a mi vállainkon jusson be a parlamentbe? Kérdem: miért maradt ki Komjáthy az általános választások idején a parlamentből? 418 választó kerület van az országban. A mi pártunk került ki többségben, hát miért nem tudott ő is bejutni? Ha Kossuth akarta volna, csak be lehetett volna vinni? De nem kellett senkinek, így most ráfeküdt Aradra.

Egy körülményre hívom fel a figyelmüket. Mikor harminchárom ember hivatalosan jelölte Komjáthyt, sürgönyöztek Kossuthnak és Justhnak. Kossuth eddig nem válaszolt. Holnapra azonban lesz Kossuth-sürgöny; de ki tudja, Kossuth küldi-e azt. Mutattak egy Justh-féle levelet, amely szerint Justhnak forró óhaja, hogy Komjáthy legyen a képviselő. Justh is okosabban tette volna, ha 48-as jelölteket vitt volna a battonyai kerületbe és nem alkotmánypárti embert választatott volna meg. Mi tudjuk, mit teszünk.

Szalay beszéde végén buzdította a választókat, hogy Müller Károlyra adják le szavazatukat. (Lelkes, szünni nem akaró éljenzés.)

(A vezérőrbizottság kiegészítése.)

Azután Vizer Lajos pártelnök indítványára kiegészítették a tegnapi megválasztott vezérőrbizottságot. Tagjai lettek:

Hajnal István, Pál Lajos, Kalmár Nándor, Szabó György, Pap István, Krizsan János, Körösy Mihály, Guttman János, Domány Ignác, Blabory Frigyes,

Georgiades József, Ménesy Antal, Hopfenradl Frigyes, Mataus János, Lisinczy Lajos, Kelemen Pál, Grossmuk Albert, Barta Pál, Somogyi István, Farkas János, Hunyady József, Vank János, Ungermann Odön, Gorzó Antal, Péterffy Pál, Skoreczán György, Hirschmann Albert, Löwy Mor, Drummer Ferenc, Majoros János, Hendl Ojón, Ternay Ernő, Hendl József, Demmelbauer Jakab, Matuz Péter, Matuz Imre, Raicu Mita, Puterics Gavra, Nécin Mihály, Radovan Miklós, Andrássy György, Budor György, Szarvady Mihály, Szappanos Agoston, Ablonczy József, Szecszánszky Lázár, Csepella György, Gruber G. Jula, Ekes József, Karácsonyi Ilés, Jánosy János, Mojsza Gligor, Burger József, Széll Antal, Prágay Imre, Barcza Mihály, ifj. Hajdu János, Gelényi Sándor, Gelényi József, Barta István, Téhy Ferenc, Nagy Imre, Schmidt Lajos, Bogár József, Mácsán Péra, Kurticsán Laja, Kadinszky János, Kadinszky Gáspár, Mária Sebők, Strifner József és Lénárt Imre.

(Müller Károly beszéde.)

A közóhaj egyhangú megnyilvánulására ekkor Müller Károly emelkedett szólásra és az alábbiakat mondotta:

— Mélyen tisztelt polgártársaim! Ugy tekintsek felszólalásaimat, mintha programot mondanék, csak hogy részletekben, járva-keelve a városban. Mert mi az én programom? Két szó: harmincéves multam, amelyet önök közt töltöttem el. Nyíltan éltem, önök közt éltem, nem vágyódtam el sehová. Amivel önök megtiszteltek, a törvényhatósági bizottsági tagság, elfogadtam és dolgoztam úgy, ahogyan látták. Es ha megválasztanak képviselőnek, akkor is úgy dolgozom, mint eddig.

Azt olvastam egy fővárosi újságban, hogy mi a véleménye Müllernek a katonai kérdésben? Harminc éve dolgozunk együtt az *önálló magyar hadseregért*. A tudónk kifáradt már bele, annyira kívánjuk és követeljük. Hogy kérem-e a magyar vezényszót? A magyar önálló hadsereget kérem vezényszavastól, mindenestől. Azt mondják, hogy hozzájárultunk a béke megkötéséhez, a nemzeti követelések felfüggesztésével. En inkább a *békét halasztottam volna el*, csak hogy kapjunk is valamit. Mert mit kaptunk? Nem látom és nem érzem sehol. Egyet tudok: kaptam egy adóintést. En olyan békéért, amely dobbal jön, nem lelkesedem. Szeretem a békét, de ne doboljanak, mert dobszó mellett nem tudok csókolózni. Azt mondják, hogy egy lépéssel közelebb vagyunk a haladásához. De hol az a lépés, hiszen nem tudunk előremenni.

En azonban belenyugszom a jelen helyzetbe, mert tudni akarom, hogy tulajdonképpen mit is akarnak odafönn. Akarjanak bármit, ha az én meggyőződésemmel nem egyezik meg, *meg nem hajlok semmiféle akarat*, vagy pártfegyelm előtt. Szó sincs róla, én elismerem a pártfegyelmet, de nagyobb akaratnak tartom annál a nemzeti kívánságot. Minthogy pedig önök a nemzeti akarat kifejezői, azt kell beváltanom, amit mi a harminc esztendő alatt egymás közt megbeszélünk, de amiből mi eddig — sajnos — egy hajszálnyit sem tudunk kivívni. Azért mondom én, hogy ez a harminc éves mult az én programom.

De vannak helyi kérdések is, olyanok, amelyek a mi kezünkbe vannak letéve és amelyeket győzelemre vihetünk. Nem akarok mindenre kitérni, csak részleteket említek föl. Itt van például az adó. Csak tennünk kellett volna valamit, bizonynyal eredményt értünk volna el. De mi abelyett, hogy összefogtunk volna, hallgattunk, mire azután a hírlapok cseleked-

ték meg azt, amit nekünk kellett volna megtenni. Lám, már másnap meg lett az eredmény. Ha mi is cselekszünk, nemlett volna szükség arra a vehemenciára. Beláthatják, ha összefogunk érdekeinkért, keresztülvihetjük. Aki pedig ismeri az ügyeket, az fönn is többet tehet.

Hogy a városnál maradjunk, kérdem, mi kép lehet az, hogy a tisztviselők előmeneteli rendszerében igazságtalanságok történnek: hogy egy régi tisztviselőt megelőzhet egy fiatalabb. Meg kell adni minden branzsnak azt, ami megillet. Ahogyan megvédjük a földművest, az iparost és a kereskedőt, ép úgy meg kell védnünk a tisztviselőt. Mert aki dolgozott, kell, hogy élvezze is munkája gyümölcsét.

Beszélt még Müller a hivatalos cím abszurd voltáról. majd a függetlenségi érzelmi polgárok életetésével bevégezte szavait, amelyek lelkes visszhangot keltettek a jelenlevők körében. Percekig éljeneztek Müller Károlyt, aki a gyűlés berekesztése után még hosszú ideig maradt hívei körében.

(A pártgyűlés.)

A Müller párti intéző-bizottsága holnap, szombaton este 8 órakor a Jópásztorhoz címzett vendéglőben tart pártgyűlést.

A Müller-párt irodáját a Központi Szálló Salacz utca felé eső földszintjén rendezte be. Itt egész nap permanenciában van az intéző bizottság.

A fővárosi lapok Komjáthyról.

A fővárosi lapok legnagyobb része ellenszenvvel fogadta Komjáthy Bélának Aradon történt jelölését. E lapokból hozzuk mutatóba a következőket:

Az Ország, a kormány főhivatalos lapja így ír:

— „Megütközést keltett a függetlenségi párt és az egész koalíció körében az a hír, hogy az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága Komjáthy Bélát kiáltotta ki képviselőjelöltnek. Annál meglepőbb volt ez a hír, mivel országszerte köztudomásu, hogy Komjáthy Béla a koalíciónak határozott ellenségével közbe tartozik s e miatt az országgyűlési függetlenségi párt alelnökségéből és a koalíció vezérőrszabadságából is kizárták. Ily előzmények után föltételezik politikai körökben, hogy az aradi függetlenségi párt a saját végrehajtó bizottságának ezt a jelölését egyértelműleg visszautasítja, annál is inkább, mivel jóformán erkölcsi kötelessége a függetlenségi központnak is, hogy e jelölés ellen nyíltan és határozottan állást foglaljon.”

A *Budapesti Hírlap* a következőket jelenti:

„Az aradi függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága tegnap értekezletet tartott, amelyen Komjáthy Bélát jelölték képviselőnek. Az értekezlet lefolyása meglehetősen zajos volt, kinos incidensek is történtek benne; a határozatot szótöbbséggel hozták meg s a kisebbség ellenjelöltet állított, Müller Károly személyében.

Komjáthy Béla hivatalos jelölése élénk elégedetlenséget keltett a középponti országgyűlési függetlenségi párt egy részében. Ez a csoport Komjáthy-nak a válság alatt való szereplését és az általános képviselőválasztás alkalmával mondott programbeszédét kifogásolja. Komjáthy ugyanis e beszédében a koalíció ellen is nyilatkozott. A párt több tagja kijelentette, hogy Komjáthy hivatalos támogatása s a függetlenségi pártkörben való megjelenése esetében kitér a pártkörből.

A *Magyarország* így ír:

Viharos élése volt tegnap az aradi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottságának. A napirenden a képviselőjelölés volt

s e tekintetben a vélemények annyira elágaztak, hogy pártszakadás következett be. Miután Barabás Béla a neki felajánlott jelöltséget nem fogadta el, Keresztes Gyula Komjáthy Bélát ajánlotta jelöltül. Ez az ajánlás nagy konsternációt és heves ellenmondást keltett a párt jelentékeny részénél és a párt ezen részének szónoka, Szalay Arno'd rendkívül élesen bírálta Komjáthy Bélának a múltban tanúsított politikai viselkedését. E jelölésbe a párt jelentékeny része nem nyugodott bele, hanem Müller Károlyt állítja föl jelöltül. A Müller-párt a „Magyar Király”-ban már szervező gyűlést is tartott, amelyen a régi függetlenségi és 48-as párt újra szervezkedett. Előreláthatólag heves választási harc lesz. Megjegyezzük, hogy Komjáthy Bélának az aradi mandátumra való hivatalos jelölése itt, *Budapestben az országgyűlési függetlenségi pártban is nagyon rossz hatást keltett és elégedetlenséget okozott.*“

A *Pesti Napló* ezt írja:

„Aradról jelentik, hogy ott Komjáthy Béla jelölése olyan kinos hatást keltett, hogy a függetlenségi pártban e miatt szakadás állott be. A hivatalos jelölt ellen, akinek nem bocsátják meg a múltban tanúsított gyanús politikai viselkedését, a párt jelentékeny része Müller Károlyt jelölte.”

A *Nap* így ír:

„Arad képviselőt választ megint. Barabás Bélát nem jelölték s ez az oka, hogy a függetlenségi párt aradi hívei megosztottak. A város mandátumára eddig ketten pályáznak: Komjáthy Béla, akit a függetlenségi párt központja hivatalos jelöltnek jelentett ki s Müller Károly, az aradi függetlenségi párt díszelnöke.

Komjáthy Béla programját ismerjük, ha nem is mondotta el. Mindig a mérsékelt irányzat híve volt s éppen ezért tessékelték ki a vezérőrszabadságból, amikor a bizottság még nem akart tágitani a vezényszóval.

A másik jelölt, Müller Károly már nyilatkozott választói előtt. A liberálizmus rendületlen hívének vallotta magát, aki fájdalommal látja, hogy az igazi szabadságot veszedelem fenyegeti. Tamadta Polónyi Géza felfogását a sajtószabadságról s tiltakozott az ellen, hogy a betűt halványnyá és fakultá tegye a hatalom. Követeli az általános és titkos választói jogot s azt hiszi, hogy ezzel megerősítjük a liberálizmus alapját.

Ugyancsak *A Nap* írja a következő politikai hírt:

Kubik és Komjáthy. Egy napon merül fel ez a két név, egy napon érkezik róluk csaknem félhivatalos jellegű tudósítás *Kubik* Bélát kinevezik Borsodmegye főispánjává, Komjáthy Bélát pedig kikiáltották az aradi választókerület képviselőjelöltjévé. Egy napon veszt tehát el a függetlenségi párt egyik elveken leghívebb, temperamentumban, tudásban és harci készségben legkitűnőbb tagját: Kubik Bélát és helyette a tagjai közé Komjáthy Bélát, aki már a Tisza-kormány idején a kétkulacsosság szerepét játszotta a pártban. Kubikot, a kiváló pártfőúr, a függetlenségi párt egyik nagy erősségét minden vonakodása ellenére kitessekelik a képviselőházból, ahol kényel mellett lehet és beledugják egy főispáni székbe, Komjáthyt pedig, a függetlenségi körbe bujt mamelukot, a hátmöggi poktumok lovagját rákényszerítik Arad nyakára. Ebből a cseréből valóban nem kérünk és csak azon csodálkozunk, ha az aradiak Barabás Béla után kérték Komjáthy Bélát.

A Komjáthy-párt.

Az aradi függetlenségi és 48-as párt hivatalos jelöltje, Komjáthy Béla ma este Aradra érkezett, ahol a párt lelkes fogadtatásban részesítette és az est folyamán melegen ünnepelte. Komjáthy ma már több nyilatkozatot tett, amelyek választói körében jó benyomást tettek.

(Pártszervezkedés.)

A párt végrehajtó bizottsága döntően a Fehér Kereszt-szállóbeli pártirodában *Avarffy* Imre dr. elnöklelte alatt értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy újjászervezik a pártot és betöltik azoknak a vezetőknek helyét, akik a Müller-párthoz csatlakoztak. Rögtön meg is alakították a kerületi elnökségeket és Vizer Lajos helyébe *Tabakovits* György dr.-t választotta meg a második és Szalay Arnold dr. helyébe *Szabó* Zoltánt választotta meg a harmadik kerület elnökévé. *Pollák* Vilmos, az első és *Mittner* József, a negyedik kerület elnöke megmaradtak állásaikban.

A párt holnap este ismét gyűlést tart, amelyen Komjáthy is jelen lesz. Azonkívül részt vesz a jelölt a kerületi üléseken is. Foglalkozott a párt a Komjáthy ellenes röplvvel is, és elhatározta, hogy arra nem válaszol.

(Komjáthy fogadása.)

Az értekezlet után a párt vezetősége kocsiraült és a vasúti állomásra hajtatott Komjáthy Béla fogadására.

Komjáthy ma reggel hat órakor utazott el Szovátáról. Paulisig elébe utaztak *Péterffy* Antal és *Vincze* Miklós, mint a függetlenségi párt kiküldöttel, továbbá *Barta* Udön országgyűlési képviselő, aki ma reggel érkezett Aradra. Paulison csatlakozott a társasághoz *Szabó* Zoltán és *Lás* Rezső is. A kiküldöttek üdvözölték Komjáthyt, aki a vonatban az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt lapunk más helyén olvasható nyilatkozatot tette.

Az aradi pályaudvaron több száz főnyi közönség várta Komjáthyt, akit a függetlenségi párt nevében *Avarffy* Imre dr. társelnök néhány meleg szóval üdvözölt, melyekre Komjáthy a következőkkel válaszolt:

Tisztelt polgártársaim! Ha a politikai élet legnagyobb része kellemetlenségekkel telik is el, vannak percek, amelyek jóleső érzéssel töltenek el. Ilyen a mostani is, midőn a szeretet és bizalom megnyilvánulását látom, amely tudom, hogy nem az én személyemnek, hanem azon elveknél szól, amelyeket évtizedek óta képviselek. Igérem, hogy ha a sors megengedi, hogy én képviseljem a kerületet, a szeretet fogja képezni az összekötő kapcsot, mert nem idegennek, hanem idevalónak fogom magam érezni.

Zajos éljenzés követte Komjáthy beszédét, mire a fogadásra a polgárok hosszú kocsisorban a Fehér Kereszt-szállóhoz hajtatnak.

(Az első Komjáthy lakoma.)

Kilenc órára megtelt a Fehér Kereszt-szálló téli kertje, ahol a függetlenségi párt jelöltjének megérkezése alkalmából lakomát rendezett.

Az első felköszöntőt *Avarffy* Imre dr. mondta Komjáthy Bélára, mint a kit harminc éves érdemes politikai pályáján csak a hazaszeretet és a függetlenségi eszmék szolgálata vezérelt.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után Komjáthy Béla emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

— Igen tisztelt uraim! Nem akarok most politikáról beszélni, mert nekem mint jelöltnek, az egész választóközönség előtt kell beszélnem. Sokszor megfordultam egyes helyeken, de a szeretetnek oly igaz s őszinte kifejezésével, mint amilyennel itt, még nem találkoztam. Jól esett

ez nekem azért, mert egész életemben a szeretetet vezettem és szeretettel igyekszem az embereket magamhoz vonzani. Ha a város képviselőjévé választanak, mindent el fogok követni, hogy a választókerület összességével a szeretett kapcsa kössön össze, hogy ezt a szeretetet kiérdemljem és megtartsam nemcsak a kerület összességének, hanem minden egyes ember érdekét is őszintén és tőlem telhetőleg szolgáljam.

Hosszantartó eljenzés követte beszédét, mely után *Barta* Ödön kiemelte Komjáthy elvűségét, tudását és a függetlenségi eszmékért való lelkesülését és *Avarffy Imrét*, *Szabó Zoltánt* és *Steigerwald Aljost* éltette.

Szabó Zoltán beszédét ezután. Csak kötelességérzet vezette, mikor a párt hivatalos jelöltjével szemben visszalépett, de szívében fullankja a keserűségnek nem maradt. A párt bizalma őt egyik kerület elnökévé tette. Fogadja, hogy heit áll és meg is fog felelni. Jutalmát látja akkor, ha a párt a jelöltöt diadalra vezetheti. Eljen Komjáthy! (Eljenzés)

Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselő humoros bevezetéssel apostrofálja *Keresztes Gyulát*. Elmondja azután, hogy két év előtt, mikor a képviselőházban első beszédét tartotta, előbb elment Komjáthyhoz, aki szeretettel szolgált neki utbaigazítással. Egy életre való barátsággal kapcsolta őt magához Komjáthy, aki neké pedigyölában látta szívét és lelket, de soha nemesebb és lelkesebb hazafit nem ismert. Méltatlanul támadják őt, de erre nem hasonló támadással kell felelni, hanem azzal, hogy a város közönsége ennek a pártnak adjon igazat. (Taps.) A nemzet egyik legkiválóbb, legőszintelenebb fia Komjáthy, élteti őt a pártelnökökkel együtt. (Eljenzés)

Keresztes Gyula dr. azzal kezdte, hogy mint magyar ember, igaz szeretettel fogadta Komjáthyt, amelynek alapja a bizalom és nagyrabecsülés, amely meghajol az ő nagy tehetsége előtt. Mindig szívesen tanultunk tőle és fogunk tanulni. Két nap óta sárral hajlgának, megtámadták a volt képviselőt, az elnököt, őt is és ma a jelöltet. Mi — ugymond — az igaz ügy iránti szeretettel és lelkesedéssel fogjunk össze. A párt határozat kötelez. Voltak megbontó tények a múltban is, de nem fognak győzni most se. Dolgozzon mindenki igaz lelkesedéssel és 26. án képviselő lesz Komjáthy Béla. (Taps és eljenzés)

Tiszti Lajos: Aradvárosban nincs hajlak, amelyben annyit hazudtak volna, mint ebben a teremben (Derűtség.) Evtizedek óta itt rengeteg sokat ígértek és hazudtak. (Élénk derűtség.) Tudjuk, hogy ámitanak, mégis újra kezdjük: hátha akad egy becsületes képviselő, aki nem csal meg. Ma nagyobb bizalommal nézünk a jövő elé, mert olyan ur a jelölt, aki sohasem volt még közöttünk, tehát nem romolhatott el. (Derűtség.) A saját kerületével úgy van az ember, mint a feleségével, ahol színtén megtesz egyet-mást, de egész más, mikor itt szűz talajra lép. (Nagy derűtség.) De itt is csak a talaj szűz. (Derűtség.) Arad az ország legraffináltabb közönségével bír, annyi itt az ész, hogy képviselővé lenni igazi dicsőség, mert a vidéken ez a város első az intelligencia tekintetében. Komjáthyhoz még nem volt szerencséje, de ismeri működését évtizedek óta és mindig csak bámulta. Neki hiába hirdetik, hogy Komjáthy ott hagyta ezt meg azt, épen ez mutatja, hogy volt erkölcsi bátorsága. Aradnak senki annyit nem fog tudni tenni, mint Komjáthy Béla. Sokat hallott jószívűségéről: most lesz egy nagy alkalma megmutatni. (Élénk derűtség.) Meggyőződése, hogy fog tenni Aradért és becsületbeli kötelesség minden eszközt felhasználni érdekében. (Eljenzés)

Komjáthy Béla másodszor is felszólalt. Alig lépett ide, máris kifogásokat emelnek személye ellen. Es ez neki jól esik. Az, akit mindenki szeret, nem jó ember. Nem szeretik őt, akik a hazát féktelenül szolgálják és csak nagy hanggal, felelősség nélkül, míg ő me, fontos és mindig felelőssége tudatában folyt csak be az

ország dolgaiba; nem szeretik őt, akik a liberálizmust csak köpenynek használják, ő pedig lelkéből liberális; vannak, akik az embereket vallásuk szerint itélik meg, ő csak a becsület és hazaszeretet vallását ismeri. (Taps.) Ő mindenkit emelni akar, hogy szorgálja az országot, komolyan, felelőssége tudatában és személyes érdek sohase vezess. (Tetszés.) Neki sohasem kell olyan állás, amely hatalommal van összekötve. Ha ilyen embert keresnek, akkor talán megfelel. (Eljenzés.) Nem szeretik némelyek azért se, mert ő következetes. A politika pedig nagyon különös mesterség és ami ma helyes, üdvös, holnap már hazaárulásnak vehetik. De ő harmincegy év előtt kidolgozta függetlenségi programját és attól el nem tér. (Eljenzés.) Könnyű lett volna tapokot kivívni az utolsó két év alatt is, csak meg kellett volna hajolnia bizonyos irányzatok előtt, csak honörököt kellett volna csinálnia bizonyos elemeknek. Van ma demokrácia? Van ma liberálizmus? Ma ez nem politikai divat. De ő soha a liberálizmussal szembe, soha a demokratikus gondolkodással ellentétbe nem fog jönni. (Lelkes eljenzés és taps.)

Ezután még *Mittner* József beszélt, aki szintén Komjáthyt éltette.

Ejféli felé járt, mikor a társaság a jelölttel együtt átvonult a Városi kávéházba, majd az eljenző csoport több más helyre is elvitte a választók közé a jelöltet.

(Meghívó.)

Felkérem második kerületbeli függetlenségi és 48-as polgártársaimat, hogy a kerületi pártszerveződés megejtése végett f. hó 21. én (szombaton) este 8 órakor a 888-hoz címzett vendéglőben (Alsomolnár utca) egybejönni szíveskedjenek. Dr. *Zabotovits* György, a II. ker. függetlenségi és 48-as (Komjáthy)-párt elnöke.

A Fényes párt.

A demokrata *Fényes Samu* dr. pártjában szintén teljes erővel megkezdődött a választási megalom. A pártnak a Központi Szálló emeleti termeiben lévő irodájában egymást érik a tudakozók, akik egyuttal bejelentik csatlakozásukat a demokrata zászlóhoz. Ma reggel különösen nagy volt az érdeklődés. A Központi Szálló kapuja is megtelt hívekkel arra bízra, hogy *Vázsonyi*, Vilmos az országos demokrata párt vezére Aradra érkezik *Fényes Samu* támogatására.

(Vázsonyi fogadtatása.)

Vázsonyi már három héttel ezelőtt jelezte érkezését, de közbójót akadályok miatt máig nem mozdulhatott ki Budapestről. Ma reggel azonban vonatra ült és délelben Aradra érkezett. A Fényes-párt nagyszámmal vonult ki a pályaudvarra vezérének fogadására. Részt kocsikon, részt gyalog tették meg odáig az utat és a Perronon elrendezkedve, harsány eljenzéssel fogadták a budapesti gyorsvonattal berobogó *Vázsonyi* Vilmost, akit több pártbíve, így *Turcsányi Pál*, a vasutas sztrájkban nagy szerepet játszott vasuti tisztviselő is elkísérte útjában. *Bródy* Ernő dr., a legújabb demokrata képviselő, aki szintén megígérte lejtvetelét, elfoglaltsága miatt nem jöhetett el.

A demokraták vezérét a Perronon percekig tartó ovációban részesítették aradi hívek. Majd előlépett *Deutsch* Izsó dr. aradi ügyvéd, a párt elnöke, hogy a párt nevében üdvözölje. A rövid, de hatásos üdvözlőbeszéd után *Vázsonyi* szintén röviden válaszolt. Őszintén beszélt, mint mindig. Kijelentette, hogy nem kéri ünnepeletését. A felkioszorozott ökröket és a koszoruleányokat — szírinte — a politikai nagyravagyás és a nemzeti színjátás apostolai foglalták le a maguk részére.

Vázsonyi Vilmos és a fogadására összesereglett választók ezután kocsikon bevonultak a

pártírodába, a honnan *Vázsonyi* visszavonult a számára fontartott 21k számú szobába és megebédelt.

A városban csakhamar híre futott a demokrata vezér megérkezésének, aki a múlt évben nagy sikerű beszédeket mondott Aradon. Természetes, hogy számosan akadtak kíváncsiak, akik minden áron látni szerették volna *Vázsonyi*t, a demokrata eszmék apostolát. A lakásához vezető folyosót valóságos ostrom alá vették és ugyszólván karhatalmat kellett alkalmazni, hogy biztosítsák *Vázsonyi*nak az ut fíradalmiainak kiplhenését.

A Központi Szállóban este fél kilenc órára hirdetett gyűlés szokatlan látogatottságnak örvendett. A lelkes hívek zsufolásig megöitötték a szálló földszinti nagytermét. A karzatot a szocialisták foglalták el. Eymás hátán szorongtak a rettenetes hőségben, de a legcsekélyebb rendzavarás sem fordult elő. A földszinten, ahol jelen volt az aradi intelligencia több számot tevő tagja is, még azt a bizonyos tüt sem lehetett volna elejteni, hogy valakiben kárt ne tegyen.

(A gyűlés)

Fél kilenckor megjelent az elnöki emelvényen *Deutsch* Izsó dr. és a jelenvoltak üdvözlése után négy tagból álló bizottságot kért fel, hogy menjenek *Vázsonyi* Vilmosért és *Fényes Samu* dr.-ért, akik a szomszédos helyiségben időztek.

Magyar Endre, *Korta* János, *Pollák* Sándor és *Grotzmán* Alfréd dr. teljesítették a felhívást, a közönség pedig türelmetlenül várta a két férfiú terembe lépését.

Zugó taps, viharos eljenzés töltötte be a termet, amikor *Vázsonyi* Vilmos és *Fényes Samu* dr. alakjai láthatók lettek. Különösen a karzat tombolt és eljenzett.

— Éljen *Vázsonyi* Vilmos!

— Éljen *Fényes Samu* dr.!

Vázsonyi a homlokát törölgetve ült le az emelvény mellett.

— Nagyon meleg van — mondta mosolyogva. — Itt bizony kínos beszélni.

(Fényes beszéde.)

Közben *Fényes Samu* fellépett az emelvényre. Két kezét az asztalra támasztotta és hajlongva tekintett körül. A zugó eljenzést néma csend váltotta fel. *Fényes* dr. beszélni kezdett. Rékedt hangon kezdte, amiért beszéde végén ő maga is mentegetődzött. Mosolyogva mondta, hogy már hetek óta mást se tesz, mint agítál és agítál.

De hangjának fátyolozottsága nem akadályozta meg abbau, hogy ne mondjon kemény bírálatot a mai társadalmi rendszer felett, amelyben Magyarország szomorú viszonyainak okát látja. Beszéde csupa erő, sőt helyenkint nagyon erős. Így kezdí:

— Aki kutató szemmel néz, az a bomlás megdöbbentő jeleit látja. Valami penészszag, mondhatnám hullaszag fekszi meg ezt az országot.

Majd arról beszél, hogy a jelen tanulságai amellet szólnak, hogy nem közjogi, hanem társadalmi program alapján lehet csak boldogítani a népet.

Majd a középosztályról szól, amely, szerinte, saját magát bélyegzi meg azzal, hogy eltűri a középosztály elnevezést. Ezzel elismeri, hogy van felette egy másik osztály, de viszont nem állja azt sem, hogy maga alatt lévő osztályt is ismerjen.

— A mindenkori kormányok — ugymond — programjukba vették fel a középosztály megmentését és megerősítését. De téved, aki azt hiszi, hogy ezalatt a kereskedőket, az iparosokat vagy a hivatalnokokat érti. Dehogy. A ne-

mességet akarja megmenteni és megerősíteni, azt a nemességet, amelynek nincsen birtoka. Ezt a középosztályt látja el szinekurákkal és más javadalmezásokkal.

Majd megtámadja a megyei rendszert, amely nem egyéb a középkori feudalizmus konzerválásánál. A közönség tapsol, de mintha Vázsonyi Vilmos egy kissé ideges volna. Valamikor Fényes publicisztikai erővel könyvet is írt az önkormányzat fentartása mellett. Azóta Vázsonyi Vilmos nézete nem változott meg.

Elvégre ez csak részletkérdés volt, tehát nem bonthatta meg a harmoniát. Amit ezután mond Fényes, az már Vázsonyinak is tetszik.

— Az ország pusztul. Hiába bőriődnek be a szocialistákat, hiába kobozzák el a lapokat, azon a tényen nem lehet változtatni, hogy évenként száz és százezer ember vándorol ki az országból.

A karzat erre a kijelentésre tombol a diadalmamortól. A szónok hosszú ideig nem juthat szóhoz. Ami ezután következik, az még viharosabb tetszést szül. Most már a földszint is tapsol.

— A kormány, hogy magyarizációt adjon a kivándorlásnak, a kiskereskedőket álli oda oda bűnbakul. És megcsinálták a fogyasztási szövetkezeteket, szegyenét ennek a századnak, ezt a gazdaságilag lehetetlen monstrumot, a leggazabb rendszert.

Még vagy tíz percig beszél ezután Fényes Samu. Mindvégig élesen támadja a mai rendszert, a karzat pedig folyton tapsol. Beszédét így fejezi be:

— Mindenkinék csatlakoznia kell a demokráta zászlóhoz.

Ezután megújuló ovációk közepette lép le az emelvényről. Vázsonyi Vilmos gratulál neki. Kétszer is megrázza a kezét.

— Halljuk Vázsonyit! — hangzik fel ezután.

(Vázsonyi beszél.)

Vázsonyi Vilmos fellép az emelvényre. Az ő megszokott modrában kezd: halk hangon, gunyes ajkbiggyesztéssel, megnyomva minden szót. Eleinte meg se értik. Egy perc múltán elhangzik az első ötlet:

— Miben változott a rendszer? Abban, hogy a kezelői változtak. Ezembe jut az Aesopusbeli számár. Utközben megtámadták a gazdáját, aki felszólította, hogy védekezzen ő is. Nekem mindegy, hogy ki rak rám nyerget, felelte a számár.

Azután arról beszél, hogy fel kell épülnie a nemzeti demokráciának. Akkor nem szerepelhetnek majd az olyan férfiak, mint *Polónyi Géza*, akit ő tíz évvel ezelőtt a *magyar Luegernek* nevezett el. Ez az ur a feudális demagógiának hirdetője, nagy urak tányérnyalója.

Majd éles támadást intéz a parlament kapaszkodó ellen.

— Már látjuk a parvenüség ocsmány jeleit. Azok, akik a semmiből lettek valamivé, ma a nép legázására törekednek. Azok, akiknek nemrégiben még halomszámra voltak felségsértési pereik, most egy szál gyertyában is gyújtogatást látnak.

A magyar Lueger Deák Ferenc kerületét képviseli. Deák Ferenc székében ül és azt hirdeti, hogy akié a föld, azé a haza.

Mi tehát, akik nem gondoskodtunk arról, hogy őseinktől örököljünk, vagy közigazgatási tevékenységgel három milliót szerezzünk, mi hazátlanok vagyunk!

Lueger ur meg merészeli sérteni a budapesti esküszókat. Kijelenti, hogy az aratósztrájkolók fölött csakis az érdekeltek ítélhetnek, akik nem mások, mint a földbirtokosok.

Majd kiméretlenül ostoroz tovább:

— Olyanokat csempészték be a parlamentbe, akik nem méltók Kossuth Lajos nevéhez. Olyanokat csempészték be, akik, ha egy szabadságszerető szót hallanak, hát kitér belőlük a butaság és a rosszaság.

Amint ezután mond az szintén kitérő derűtséget okoz.

— Olyan férfiakra van szükség, akik nem a feudális agrár irányzatot szolgálják, akik tudják, hogy volt valaha egy Petőfi és egy Vörösmarthy, akiknek nem volt földjük, mint például Zselénskiéknak, — mert ilyen galiciái bevándorlók is vannak.

Az új rendszertől, azt követeli, hogy:

— Ne legyen alázatos hárfása a nagy uraknak, ne legyen bekötött szemű vak zongorás! Ha az új kormány nem váltja be ígéretét, úgy nem tehet nagyobb szolgálatot a nemzetnek, mintha feltűnés nélkül elbagyja helyét.

Majd azokra tér át, akik azt hiszik, hogy az a feladatuk, hogy feifalé kapaszkodjanak. Eszébe jut a négyemeletes házról szóló anekdota. A felsőbb emeleten lakók leköpi az az előbb lakókat.

Ezután ismét gunyolja az új alakulást:

— Most, hogy minden párt paktumra lépett, tulajdonképpen mindegy, hogy ki milyen színzettel követi ezt az elvet, amely nem az övé. Mindegy, akár alkotmánypárti, akár függetlenségi és negyvennyolcas két évi szállítási határidőre.

Kossuth Lajossal foglalkozott ezután.

— Vannak sokan, akik nem foglalkoznak vele. A nevét esetleg nem felejtették el, de az elveit igen. Ha felolvassám egyszer a név említése nélkül, amit például a virilizmusról mond, akkor a legnagyobb felháborodás törne ki. Kossuth Lajos irataival úgy tennének, mint az egyszeri szigorú életpszerszerkesztő, aki egy név nélkül beküldött Petőfi verset így bírál meg: Éretlen közlemény — közölhetetlen.

A szellemes megjegyzés természetesen nem maradt hatás nélkül.

Ekkor már teljesen belemelegedett Vázsonyi. Tüzes hangon beszélt, metsző gunynyal ostromolván a félszégeket. Ő let ötletet követett. Egyike a legsikerültebbeknek a következő:

— Valahányszor tüzből vagyok, látom a munkátlanság és herék szoiaritását. Miként az első keresztények egymásra találtak még a katakombákban is, úgy ezek az utolsó keresztények is gyorsan megtalálják egymást.

Beszédét, hatalom s tapsvihar közben így fejezte be:

— Teremtsek meg a szolidaritást, hogy a herék megtörjenek. Akkor lesz igazi nemzeti állam. Mi vagyunk a konalapítók, mi vagyunk a honfentartók, nem a herék, nem az élősdiak — ők velük!

(Egy kis tüntetés.)

A hatalmas beszéd után a választók egy része Turcsányi Pált akarta hallani. Turcsányi engedett a felszólításnak és szintén beszélt.

Érdekes volt beszédének az a része, amelyben megtámadta a kormányt, mert az adott szó ellenére teljesen lehetetlen pragmatikával akarják megajándékozni a vasutasokat.

Turcsányi beszéde után *Deutsch Izsó* dr. megköszönte a vendégek megjelenését és ezzel az értekeslet véget ért. A választók lelkes hangulatban hagyták el a termet.

A szocialisták a gyűlés után nagy csoportban vonultak fel és parázs tüntetést rendeztek. Éles füttyök mellett abcugolták az ellenjelöltöket és éltették Vázsonyi Vilmos dr.-t.

A tüntetés csakhamar véget ért, anélkül, hogy a rendőrség beavatkozott volna.

Kossuth Ferenc nem jön.

A Komjáthy-párt irodája hirdette eddig, hogy több politikussal együtt valószínűleg Kossuth Ferenc is lejön Aradra Komjáthy Béla érdekében korteskedni. A mai fővárosi lapoknak Komjáthy ellen intézett heves támadásai azonban megváltoztatták ezt a tervet is.

Mint értesülünk, Kossuth Ferenc a sajtó állásfoglalása következtében elállott attól a szándékától, hogy Komjáthy érdekében korteskedjék és nem is jön le Aradra.

A véres országból. A nagy forradalom.

(Pánik a tőzsdéken.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 20

Az orosz forradalom fordulóponthoz érkezett. Az, ami eddig helyenként kitérő forrongásokban, gyilkosságokban, merényletekben nyilvánult meg, talán már a legközelebbi napokban a világ legborzalmasabb és legvéresebb forradalmává fajul. A dumát feloszlatják s ez annyit jelent, hogy a polgárháború teljes erővel fog kiütni a véres országban. A cár detronizálására irányuló törekvések mind erősebbek lesznek magában az orosz udvarban is, ahol nap nap után tartanak a palotaforradalomtól. A politikai fordulatok legérzékenyebb mutatói, a tőzsdék, ma már jelezték is ezt a veszedelmet.

Mai távirataink:

Vorones, július 20. A Rostov-Vorones között közlekedő vonaton öt felfegyverezett ember egy pénztárostól 25000 rubelt rabolt. Azután a vészjelzővel megállították a vonatot és miután még néhányszor a vonatra lőttek, elmenekültek, anélkül, hogy felismerhették volna őket.

Pétervár, július 20. A дума balpártjának energikus követeléseivel felsőbb helyen nemcsak rossz vért, de nagy megdöbbenést is keltettek. Erős intézkedésekre van kilátás, már legközelebb feloszlatják a dumát, elkobozzák az összes lapokat. Az egész éjjel érkeztek a csapatok Carszkoje Szelóból. Nagy események vannak készülöben.

Pétervár, július 20. Sysranból jelentik, hogy ott tegnap gyújtogatás folytán nagy tüzvész dühöngött, melynél több ember életét vesztette.

Pétervár, július 20. A lapok jelentése szerint Alakyrban (Szibirszk kormányzóság) 600 ház, köztük a posta- és a banképület és egy kolostor leégett. 5000 ember vált hajléktalanná.

Pétervár, július 20. Borzalmas események előtt áll a város. A legellentmondóbb hírek keringenek. Biztosra veszik, hogy a palota-forradalom a napokban kitér. A katonaság folyton érkezik a városba, három nap óta tart a csapatszállítás. A lapok becslése szerint Pétervárott 60,000 katona van, akiknek lojalitásában feltétlenül bizni lehet. A zendülő gárde ezredeket Carszkoje Szelóba internálták. Számos dumaképviselő elmenekült a városból. Megfoghatatlan izgatottság uralkodik mindenfelé.

London, július 20. A *Daily Telegr.* levelezője jelenti: Amikor a *Rossija* jelentése megérkezett az itteni külügyi hivatalba, azonnal tudakozódtak Péterváron. Az orosz külügyminisztérium biztosított

felőle, hogy a Rosszja jelentését nem ő inspirálta, nem tud róla semmit s az egész jelentés ellenkezik a józan észszel. A levelező, aki jelentéseit legfelsőbb forrásból származónak jelezte, kijelenti, hogy *sohasem volt szó Ausztria-Magyarországnak vagy Németországnak Oroszország belügyeibe való beavatkozásáról*. Nem igaz, hogy Vilmos császár azt tanácsolta a cárnak, hogy ellentálljon a parlamenti kormány alakításának s az sem igaz, hogy már előbb Ausztria-Magyarország és Németország között a keleti határ védelmére vonatkozólag egyezmény jött volna létre.

Aktuális emberek.

Fényes Samu.

Az írók aktuálisak, különösen, ha jól irnak. Ettől az aktualitástól eltekintve, az íróknak megvan az a jó tulajdonságuk, hogy csak haláluk alkalmából lesznek különösen aktuálisak.

Fényes Samuval nem így áll a dolog. Ő a költészet muzsáján kívül Politika istenasszonyának is csókolózik. Ez a kettős viszony azután meghozza néki azt, hogy amikor az írásai miatt nem emlegetik: politikai szereplése révén forog közzsájon a neve. Ez pedig igen kellemes dolog, noha van a kétoldalú viszonynak kellemetlen oldala is. Mert nehéz két urat szolgálni, két asszonyt azonban még sokkal nehezebb. Nagy hajbakapások történhetnek olyankor, amikor mindakét asszonyt csókot akar váltani Fényes Samuval. A költészet bajosan fér össze a politikával, a politika pedig még bajosabban a költészetével. Így történik meg, hogy Fényes Samu egyik másik darabjában költőből agitátor lesz s így történik meg az is, hogy politikai harcok idején költői nézetekkel, s ma még ábrándosoknak látszó eszméikkel indul küzdelemnek. Ő elképzei az emberi jogokat és szabadságokat oly abszolút tisztaságban, ahogy csak költő tudja azokat elképzei. Verekszik értük olyan tüzzel, aminő csak költőtől telik. Szóval: vakard meg a politikus Fényest és előtted áll az író. És viszont.

Ez a markánsarcu ember, akinek minden mozdulata bizonyos fanatizmust árul el, ma Arad polgárságától mandátumot kér, hogy a parlamentben is hirdethesse a maga nézeteit és elveit. Azért mondjuk, hogy a magáit, mert noha ezeket a nézeteket és elveket már sokan vallják rajta kívül is, ő mégis valami egyéni színezettel képes azokat elbékni tártani. Tagadhatatlan, hogy Fényesben erős egyéniség lakik. Szuggesztív ereje van a pillantásának, valami elszánt akarat sugárzik az arcáról. A legnagyobb szónoki tüzből is hidegen gondolkodik, metsző guny és melegítő lelkesedés váltakoznak a szavaiban. Ha ez az ember mellesleg Adonisznak is születik: óriási tömegeket forgathatna az nija körül. De nem született Adonisznak, sőt szakállat merészelt eresztetni, ami egy képviselőjelöltől nagy bűn. Ezt legfeljebb Apponyi engedheti meg magának. Mert tréfa ide, tréfa oda, tény, hogy sokan emiatt a szakáll miatt nem szavaznak Fényesre. Ilyen szörzsálaton fordul meg manap a politikai hitvallások sorsa.

Fényesnek egyébként még egy hibája van a szakállán kívül: az, hogy szociológus, még pedig a komolyabb fajtaból. Komoly dolgokat pedig a mai rosszgyomru világban csak igen kevesen tudnak megemészteni.

Ami a Fényes életrajzával illeti, annak már az eleje is különös. Tályán született, épen akkor, mikor az egész község földig égett. Csak a dombon levő kálvinista templom maradt épségben: oda vitték hát az összes betegeket és a vajdó asszonyokat. A kálvinista templomban született meg Fényes Samu is. Hogy az iskoláit elvégezte és hogy már ifjúságában tanulmányozta nemcsak Shakespeare

és a bibliát, de a filozófusokat is, azt mindenki tudja. Még fiatalember volt, mikor első műve megjelent *Jogfejlődés* címen.

— Kettőn olvastuk el, — mondja keserű gunnyal Fényes. — én, meg Pikler Gyula.

Azután írt egy másik könyvet *Morbus socialis* címen. Ezzel is peche volt. A nyomda leégett s vele együtt az összes kész példányok is. Csak egy maradt meg. Azután jöttek a szindarabok: a Kuruc Feja Dávid, a Bacsányi, — és Fényes egyszerre a legjobbnevű írók sorába emelkedett. A Cséppség, a Csebi Tatar mind egy-egy megállóhely a dicsőség országútján. Most fognak megjelenni két kötetben Fényes munkás felolvasásai és legnagyobb filozófiai munkája, „Az istentelen könyv.”

Ennyit az íróról. A politikus, — az keserű ember. Legjobban a saját mondása jellemzi:

— A politikát 6 esztendeje hagytam félben, mert megundorodtam tőle. Az undorom azonban úgy növekedett, hogy most megint benne vagyok a politikában . . .

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Leányka, operett.
Vasárnap: Délután: A takarodó, dráma. Este: Leányka, operett.

Leányka.

— Bemutató előadás. —

Arad, július 20

A mai bemutató sikere nem először igazolta be, hogy ez a *Leányka* jól megválasztotta a papját. *Versé* György igazi magyar érzés által vezérelt művésztelenség.

A „Leányka” meséjét érdekessé teszi a magyar történelmi háttér, Apaffy Mihály erdélyi fejedelem-korszaka. A mese sok ügyes epizóddal és bohókás jelenettel van tarkítva. Egészen szerves, kerekded, csak a harmadik felvonáson érzik némi erőltetettséget. Úgyesen hangszerelt, szívhez szóó s nagyjából magyar melódiák szövik át a cselekményt, sőt a második felvonás fináléjában drámai erő lüktet. Különösen szép a vallomás motívuma, „Az est leszállt s az éj kiterjeszti szárnyát” kezdetű dal, meg a második felvonás kettőse.

A szereplők közül *Seathmári* józsu fejedelem, *Hunyadi* pedig pezsgő vérű levante volt. A többiek igyekezete megtört a 25 fokos melegben. *Faludy* mókái vittek élénkséget az előadásba, amely nem volt túlságosan gördülékeny.

Egy lelkész-képviselő elmozdítása.

Frivol akták.

(A katonatiszt felesége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 20

Erdekes és szenzációs ügyben hozott ma ítéletet a református egyházkerületi bíróság. Egy lelkészt, aki most országgyűlési képviselő, egyhangulag megfosztott papi állásától a bíróság egy pikáns ügyecske miatt. Az ítélet, mely az erdélyi református püspök elnöklété mellett hozott, különösen Kolozsvárott, a pap állomáshelyén keltett óriási feltűnést és konsternációt. A szerfözlött érdekes esetről, melyeknek számai régebbi időkbe nyulnak vissza, kolozsvári híradás alapján a következő tudósítást adjuk:

Három esztendővel ezelőtt történt, hogy a Kolozsvárott táborozó 59 ik gyalogezred egyik zászlóalját Szerajevóba helyezték át. A zászlóalj egyik dallás tisztje nem akarta családját is

magával vinni az okkupált terület kényelmetlenségébe, tehát fiatal, szép feleségét és két gyermekét Kolozsvárott hagyta.

Mindjárt a tiszt elutazását követő napon a katonatiszt felesége magához hívatta a magyar-úcai református egyház lelképásztorát, *Irsay* Józsefet s tudomására adta, hogy át akar térni a református hitre. *Irsay*, látva, hogy az asszonynak az áttérés megmásíthatatlan szándéka, tudomásul vette a bejelentést. Ettől kezdve *Irsay* gyakori vendég lett a szép asszony házában s hetenként többször is meglátogatta, hogy bevezesse az új vallástansáiba. Az asszony meleg érzelmekkel fogadta a kellemes megjelenésű, rokonszenves lelkészt és ezek a meleg érzelmek csakhamar szenvedélyes szerelemre változtak. A városban suttogni kezdtek *Irsay* gyakori látogatásairól s így történt, hogy a dolog a férjnek is fülébe jutott.

A katonatiszt a rossz hír folytán sietve visszatért Kolozsvárra és hisztérikus nejét *Lessner* egyetemi tanár szanatóriumában „helyezte el”, *Irsay* ellen pedig feljelentést adott be *Bartók* György erdélyi református püspök-nél. *Bartók* az egyházi fegyelmi bíróság elé vitte az ügyet, ahol a tanúhallgatások során az derült ki, hogy *Irsay* tényleg túlságosan sokat járt a tiszt nejeinek lakására. A fegyelmi bíróság a megállapított tényállás alapján arra kötelezte *Irsay*t, hogy *egy félsztendő alatt hagyja el ekléziáját*. Az ítélet ellen azonban *Irsay* felebbezett.

A májusi képviselőválasztások során *Irsay* József is fellépett *Gyalun* függetlenségi programmal és sikerült is többséget szereznie. A kitűnő szónok hírében álló ember csakhamar megnyerte képviselőtársai rokonszenvét is. Annál nagyobb feltűnést keltett a mai ítélet.

A fegyelmi ügy ma került az egyházkerületi bíróság elé, melynek elnöke *Bartók* György püspök, tagjai *Bánffy* György báró, *Bánffy* Ernő báró, *Balogh* Károly, *Déri* Gyula, *Telekes* Viktor, *Símó* Lajos, előadója pedig *Péter* Károly volt. A tárgyalás legérdekesebb részlete volt, hogy *Irsay* most sem tudott felvilágosítást adni arról, hogy mi módon került a tiszt feleségéhez 3000 koronáról szóló váltója, mely máig sincs rendezve. Ezenkívül még több készpénztartozásról is esett szó, ugyancsak *Irsay* terhére és az asszony javára. Ez volt az indoklása az ítéletnek is, mely így hangzik:

Irsay József kolozsvári lelkészt a 301. § értelmében vétkesnek mondja ki a bíróság és az ítélet jogerőre emelkedése után állásától megfosztja s minden javadalmas nélkül állásából elmozdítja.

Érdekes, hogy *Irsay* felettes hatósága állandóan hadilábon állott vele s lemondásra akarta kényszeríteni. *Irsay* le is köszönt, de az ítéletet ma ennek ellenére is meghozták.

HIREK.

— Gaál Sándor — államtitkár. Budapesti tudósítók telegrafálja: A képviselőház folyosóján ma bevégzett tényként terjesztették azt a hírt, hogy a belügyminisztérium adminisztratív államtitkárjává már a legközelebbi napokban *Gaál* Sándor országgyűlési képviselőt fogják kinevezni. *Gaál* 1901. óta képviseli függetlenségi programmal a nyáradszeredai kerületet.

— Sikkasztás a városnál. Megirtuk, hogy tegnap a városnál nagyobb sikkasztásnak jutottak nyomára. *Avedik* *Damián* János, a sikkasztó nem a város pénzét sikkasztotta el, hanem magánembereket. Ilyképen a bűnvádi eljárást mindaddig nem lehet megindítani el-lene, amíg a károsultak nem tesznek följelen-

tést. Ez a mai napig nem történt meg. *Varjassy* Lajos h. polgármester ma tovább folytatta a vizsgálatot az ügyben. Ismét maga elé idézte *Avedik* Damián Jánost és tudára adta, hogy arra az időre, míg a fegyelmi eljárás folyamatban lesz, csupán fizetésének egyharmadrészét kapja. Damián kijelentette a polgármester előtt, hogy rokonsága az elsikkasztott pénzt vissza fogja téríteni a károsultaknak. Az ügyészség ma bele akart avatkozni az ügybe, de az 1886. XXIII. t. cikk 16 §-a értelmében nem lehet egyelőre megindítani az eljárást a sikkasztó ellen. A polgármester 48 órai haladékot adott Damiánnak, hogy a károsultak követelését megtérítse. A vizsgálat befejezésével a város közokirat-hamisítás miatt ad be feljelentést a sikkasztó ellen.

— **A képviselőház új háznapja.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Miután *Tóth* Jánosnak kultuszminiszteri államtitkárrá való kinevezése befejezettnek tekinthető, megindultak a kombinációk az új háznap személyére vonatkozólag. A háznapji állásra legkomolyabb jelölteként *Leszkay* Gyulát és *Putnoky* Mórt emlegetik.

— **Sebess Dénes lemondása.** *Marosvásárhely*-ről jelentik: Sebess Dénes, Marosvásárhely város I. kerületének országgyűlési képviselője abból az alkalomból, hogy táblabíróvá neveztetett ki, lemondott mandátumáról és nyílt levelet intéz választóihoz a Székely Ellenzék című napilapban, a melyben megköszöni eddigi bizalmukat. Kötelessége szülőföldjére viszi új hivatalába, a melyre több szolgálatot tehet hazájának. Képviselőül dr. Fenyvesi Soma ügyvéd és újságíró jelölték utódjain. A választási küzdelmek már megindultak.

— **A VII kerületi választás.** A VII-ik kerületi *Barabás* Béla-párt elnöksége a következő nyilatkozat közlésére kéri föl az összes lakókat:

Szemből azzal az ostoba váddal, amely szerint a VII-ik kerületi postás és vasutas választók felsőbb helyről kényszerítettnek, hogy a választás alkalmából *Barabás*ra szavazzanak, kijelenti a párt vezetősége, hogy ez a vád is oly alaptalan rágalom, amelyeket a választási küzdelem megindulása óta az ellenpárt következetes gyanúsításokkal együtt terjeszt. Elengedő rámutatni arra a tényre, hogy a postások és vasutasok tábora egyéterműleg *Barabás* zászlaja alá sorakozott és most is szilvvel lélekkel tart ki *Barabás* mellett. A *Barabás* párt felhívja a választók figyelmét ama sajtósági tényre, hogy azok panaszkodnak legjobban presszió miatt, akik megengedett és megengedett eszközökkel harcoltak mindig és most is és akik tiz esztendőn át elfojtották az egyéni nézetek megnyilvánulását.

Barabás Béla Tusnádról holnap érkezik Budapestre. A Eötvös-párt ma este lakomát tartott, amelyen *Olay* Lajos és *Bródy* Ernő képviselők vettek részt.

— **Affér egy közbeszólás miatt.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A képviselőház mai ülésén *Horváth* József marosújvári képviselő beszéde közben *Szkicsák* Ferenc közbejártott: — **Hazugság!**

Horváth e közbeszólás miatt ma *Krecsányi* György és ifj. *Üchritz* Amadé gróf által provokáltatta *Szkicsák*ot, aki segédeit holnap nevez meg.

— **Ongyilkos önkéntes.** *Győr*-ből jelentik. A 28 ik gyalogezred *Sárosi* László nevű önkéntese ma gyufaoidatot ivott. Tettének oka egy szolgálati miutasztás folytán bekövetkező büntetéstől való félelem volt. Súlyos belső sérülésekkel a csapatkórházba szállították.

— **Nagy jégverés Aradmegyében.** *Nagyhalmágyi* tudósítónk jelenti: Az aradmegyei *Bánasd* község környékén ma délután fél öt órakor nagy zivatar volt. Záporral vegyest *dionagyású* jég esett, amely elpusztított minden élő termést. A jégeső teljesen elverte a még lábon álló búzát, kukoricát és az összes veteményeket. A pusztulás oly nagy arányu, hogy a szegénysorsu lakosság a legnagyobb nyomorúnak néz elébe.

— **A mostoha apa.** *Marosvásárhely*-ről jelentik: Tompa községben, a Szent-Lőrinc-erdőben *Staudner* József ev. ref. lelkész VIII. gimnáziumi tanuló fia feloszlásnak indult hulláját találták meg. Eleinte az a hír volt elterjedve, hogy *Staudner* bukás miatt követte el az öngyilkosságot. Ma egy gyorsírászatall megírt levelét találták meg, a melyben azt írja, hogy halálának oka mostoha anyjának bánásmódja, ki nem hagyta egy percre sem nyugodtan otthon ülni. A levelet áttették a marosvásárhelyi ügyészséghez.

— **Vörös László új állása.** Pénzügyi körökben ismét tudnak egy új állást *Vörös* László részére. *Szálloda építő részvénytársaság* alapítási tervéről kap hirt a „Magyar Pénzügy”, mely szerint tekintélyes külföldi tőkepenzesek, — kiknek élén *Baudisz* Frigyes nyug. porosz vasúti tanácsos (magyar származású) áll, — 8 millió korona alaptőkével részvénytársaságot alapítanak, melynek célja volna az ország jelentősebb helyein modern szállodákat építtetni. Az idegenforgalom céljából a vállalatba több külföldi vasúttársaság is bevonatnék és a kereskedelmi miniszter a Máv. révén támogatná a társaságot, melynek elnökül *Vörös* László nyug. kereskedelmi miniszter van kiszemelve.

— **Tanulnak a császár fia** Ha valakinek az apja igdn nagy ur, akkor az is esemény, hogy tanul. *Vilmos* császár két fiáról jelentenek most ilyen tanhíreket. Az egyik fia, *Agost* *Vilmos* beiratkozott a bonni egyetemre, államtudományra, aztán Amerikába megy tanulmányra. Egy másik fia, *Ószkár*, most „drukkol” küszöbön levő érettségijéhez. S ha leteszi — és egyet ezer ellen, hogy leteszi, — akkor Potsdamba megy a hadi iskolába. Ez a negyedik és ötödik fia. A császárnak sok a fia, de persze nem túlságosan nyomasztó a velük való gondja. A legjobb mestereket adhatja nekik, a legjobb iskolákba járathatja őket. Állásuk is lesz bizonyosan. Annyit meg kell azonban adni, hogy *Vilmos* császár nem színekurákra neveli őket. Tudja magáról is, hogy a trónon is alaposan kipróbálja manapság az élet az embert. Tehát taníttatja őket keményen, küldi őket az életbe, a rendes katonai iskolákba, a rendes egyetemekre a polgáriuk közé. Tudjuk, még azt sem bántja, ha a bursokkal néhanapján ki is lumpolják magukat. Az sem a legrosszabb iskola éppen.

— **Don Carlos leánya válik.** *Bourboni* *Beatrix* Mária hercegné, *Don Carlos* leánya és *Massimo* *Fabrizio* herceg, mint Rómából jelentik, közös megegyezéssel házasságuk felbontásáért folyamodtak a római országos törvényszékhez. A hercegné szerencsétlen házassága, melyet már 1897 ben kötött *Massimo* herceggel, ismételtén foglalkoztatta a nyilvánosságot; emlékeztetes, hogy a hercegné 1902. május havában öngyilkossági kísérletet is követett el. A Tiber folyóba ugrott, de kimentették. *Beatrix* hercegné akkor kétségbeesett tettének okául azt hozta fel, hogy féltékeny volt „forrón szeretett” urára.

— **Vizbefult aljegyző.** Tittelből jelentik, hogy *Kovács* *Agoston* *Rudolfsgnade* községi aljegyző,

tartalékos honvédlőhadnagy, tegnap este nyolc órakor fürdés közben a Tiszába fullt. Holttését az éjjel egy dereglye alatt találták meg. *Kovács* általános szeretetnek örvendett s tragikus vége mindennütt őszinte részvétet keltett.

— **Amateur fényképészeknek!** Általánosan elismert kitűnő szalon és uti fényképészeti készülékek, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi apparátusok, valamint mindenféle fényképészeti cikkek *Moll* A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 9., cs és kir. udvari szállító) kaphatók Ezen üzletág alapított 1854 ben. Kívánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

— **Új férfi- és gyermekruha-üzlet Aradon.** *Braun* *Miksa* aradi kereskedő, aki 15 évig volt *Neumann* M. férfi ruhaüzletében alkalmazva, a cégtől kilépve, önálló férfi- és gyermekruha-üzletet nyit augusztus hóban a Szabadság téren, a gróf *Nádasdy* féle palotában *Braun* *Miksa* kiváló szakértelme kelő biztosíték arra, hogy e szakmába vágó minden követelménynek teljesen megfeleljen, elég ügyes és gyakorlott, hogy üzletét felvirágoztassa. Nagy súlyt fektet a gyermekruha készletre és mérték utáni készítésre.

— **Rövid hírek.** *Molnár* *Anna* 25 éves cselédleány ma életuntségéből gyufaoidatot ivott. A mentők beszállították a kórházba — *Kohut* *Béla* tizenkétéves fiu ma délelőtt fürdés közben mélyen ment a vízbe és fuldokolni kezdett. *Béres* *Szvetozár* munkás azonban idejekorán észrevette a fuldoklót és kimentette. — Ma este tizenegy óra tájban *Kristóf* *János* házában kéménytűz ütött ki. A tüzet a tűzország hamarosan eloltotta.

— **Bolhák, svabok, poloskák legbiztosabb pusztító szere** *Vojtek* és *Weisz*nél Aradon. 112

NAPIREND.

Július 31. Szombat. Róm. kath. naptár: *Dániel* próféta. — Protestáns naptár: *Dániel* próféta. — Izraelita naptár: *Sabbat*, M. M. 2. Perék. — Görög-keleti naptár (július 8.): *Prokóp* vértanú. — A nap két 4 óra 23 perckor, nyugszik 7 óra 47 perckor.

Időjelzés. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, északon, nyugaton zivatarok.

Július 25. Az új-szent-anna ifjuság *Anna* bája (Wéger-kerthelyiség.)

Július 29. A *Borosjenő* és vidéke hitelszövetkezetének közgyűlése délután 4 órakor.

Augusztus 5. Az aradi könyvnyomdászok szakegyletének tancmulatsága (Városliget.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 30.

Amerika $\frac{1}{4}$ magasabb. Kínálat jó, vételkedv tartózkodó. Elkelt 25,000 métermássa buza alig tartott áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.51—7.52
Aprillisi buza 1907-re	7.80—7.81
Rozs októberre	6.57—6.58
Tengeri júlusra	6.38—6.31
Új tengeri 1907-re	5.37—5.38
Zab októberre	6.53—6.54

Zárlet 6 órakor.

Buza októberre	7.50—7.51
Aprillisi buza 1907-re	7.79—7.80
Rozs októberre	6.38—6.37
Tengeri júlusra	6.30—6.31
Új tengeri 1907-re	5.38—5.39
Zab októberre	6.50—6.51

Irányzat szállár.

Zárlet 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	664.60
Magyar hitelrészvény	804.75
Lezámitolóbank részvény	512.—
Rima-Murányi vasmű részvény	568.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	671.25
Közuti vasut	591.—
Városi villamos vasut részvény	317.—
Erzsébet szanatórium sorsajegy pénzben	9.—
Erzsébet szanatórium sorsajegy árúbaan	10.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 20. —

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 125—127 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 123—127 fillérig. A hízott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

CSARNOK.

A dae miatt.

Irtá: Szabó Ferenc.

(Vége.)

Petrónát bántotta e tekintet: ez a kiáltó néma vád, de nem akarta mutatni. Vidáman esővegett, hogy zavarát elrejtse. Pompás színeszónó volt, mint a legtöbb asszony. Hozzá még nevetett is játékos madárhangján s szép formás lábán kisleányos kedvességgel hímálta magát.

— Hát igazán? . . . Hát hazugság lett volna minden? — tört ki egyszer az indulatos beszéd a főjegyzőből s nehéz, kövér testével odatoppant a szép asszony elé, hogy nem léphetett tovább. — Hát nem hallotta, nem tudja, hogy Pista agyonlőtte magát?

— De tudom . . . hallottam . . . s aztán? Petróna kimagasult, hogy egy félféjjel is nagyobb lett a főjegyzőnél. Ugy villogott alá büszkén, méltóságosan s bizony nem reszkelt a hangja, amikor azt mondta:

— Tehetek én róla? . . . Ki mondta, hogy haljon meg? . . . Én? . . . Miért mondja olyan vádolóját?

— Hát nem szerette? Nem? — Csak ezt tudta mondani a kövér lovag s álmétközve csapta össze a kezét. Mert ő olyan volt, mint az emberek legnagyobb része: nem tudott belátni a mások szívébe, hogy vajjon őszinteség vagy ámitás, gondtalan vidámság vagy eltitkolt gyötrellem lakozik-e benne? A női szív főleg gyönyörű diszkótésű könyv volt előtte, amelynek minden sora kriptográf: együgyű lelke nem szolgálatott hozzá való kulcsot.

— Nem szerette? Igazán nem? Soha?

— Ugy, mint az egész világot . . .

Petróna egy kissé ellágyult. Büszke, kekre nyílt szemében mintha felvillant volna valami Gyötrelmes, láthatatlan hatalom ragadta meg a szívet, ráparancsolva, hogy sirj! sirj! Leleke előtt szépen, ifjan, büszkén jelent meg a Halmágyi Pista képe, amilyen mindig volt. Unnan belülről, Isten tudja, hogy? ragadta meg a kezét erősebb, ahogy csak ő tudott szorítani, hogy féjt a mégis üdvösséget érzett utána. Érezte a forró, lázas ajkát a szemén, az arcán, a vállán, mindenütt s eltikkadt szerelmemmel kérdezte: Kié a szíved, ha nem az enyém? Még a hangját is hallotta, édesen s mégis dacosan, fájdalmasan csengett, mint akkor — egy hosszú, igen hosszú esztendővel ezelőtt. Valami csekélységen összeszóalkoztak, mert szerették egymást epedve, hűségesen és tisztán. Tán pillanatnyi féltékenység volt . . . vagy tán a boldogság ama teljessége, mely szinte vágyakozik egy-egy percnél gyötrelmesre, mint a tikkadt természet az áldó zivatar után, hogy ne szakadjon meg a szív a nagy édes-ségtől. . . . Pista egymás után kétszer táncolt a tanácsos leányával, aki nem volt szép, nem is kedves; de hiába.

Petróna emlékezik, hogy milyen gyöttrő kinnal nézte minden mozdulatukat. Keringett vele a világ s azt hitte, hogy nincs nála szerencsétlenebb lény a földön. Mikor aztán érte jött Pista, hogy táncba vigye: — Magával nem táncolok többé soha!

Oh, milyen boldog volt, hogy így megalázhatta azt, akit minden pillanatban áldozatul dobta volna az életét.

És nem is táncolt. Mert Pista kevély ember volt, nem akarta, nem tudta lealázní magát. Őa, ez a rettenetes kevélység! Másokkal táncolt, keringett nagy eszeveszetten, így mutatva, hogy egy gyöngye női kéz sebet nem üthet rajta. Így sértette, keserítette a Petróna hűségét, ki egy sarokba húzódott s nézte, leste, várta a gyöttrő indulat kitombolását. De hiába: a büszke tölgy nem tudott meghajolni. Egyszer aztán az ő szívet is meglepte valami. Örült mámor, kétségbeesés vagy mi. Táncra kérték . . . Ment . . . Aztán forgott, keringett s dévajkódva lobogtatta a csipkekendőjét. Hogy keserítse, gyötörje Pistát.

Haraggal váltak el. Csak egy szó kellett volna, egyetlenegy mosoly, hogy összeforrjon a szívek újra; de ezt a kis szót egyik sem mondta ki. Nem engedte a kevélység, a dac.

Pista udvarolt az egész világnak, Petróna pedig, hogy méltó legyen a tromf: eljegyezte magát. Még akkor is, ha egyetlen szót rebeg,

hogy megbánja a tettét: a szegény kopaszos ülnök ur mehetett volna a kosárral, melyet Petróna kegyetlen szívvél akasztott volna a nyakába. De nem tette. Némán, dacos elszánt-sággal nézte, hogy a szegény Petróna hogy vergődik a rászakadt kinban . . . hogy miként hull alá a magasból az érvénybe, mely várja, csalogatja, hogy megsemmisítse . . .

Ezeket gondolta el Petróna a nagy-kövér házak között, a kövér főjegyző oldalán . . . pillanatig olyan volt, mint egy martír a szent képeken: szíve olyan lázas fájdalommal dobogott, hogy majd szétvetette kebelén a könnyű patyolatot . . . de aztán büszkén, délcegen vetette hátra a fejét, hogy egész királynőként magasult fel a kövér lovag mellett s szinte sivitva mondta el még egyszer:

— Mint mindenkit . . . Csak úgy . . . csak úgy! . . .

Jött az ülnök ur is, széles, husos arcán a jószívű emberek bamba mosolyával. A kabátját még most sem hozta teljesen rendbe, úgy sietett kifelé, az édes kicsi feleségéhez, akit még az emeletről megpillantott. Messziről kiáltotta:

— Bocsnát edes k's tubicám! — Törölgette a homlokát s megbottolt minden emberben, aki csak szemközt jött vele.

A másik percben Petróna má: a nyakán csüngött, mint rózsás repkény a fán és siró kacagással ölelte magához a lehuzott fejet.

— Tatuskám, rossz tatuskám, sokat vártott magára . . . Illik-e ez? S többé nem tágitott mellőle; karjába öltötte a magát s huzta, busta nagy gyorsan, mint egyik játékos gyermek a másikat.

— Nana, te kis bohó! Még levered a parókámat. S aztán meglátja mindenki, hogy csakugyan apuskád vagyok! — mondogatta az ülnök ur s megcirógatta az asszonyka arcát. Látd, kedves barátom, látd. Ilyen rab az ember, ha megházasodik. Ilyen bilincsek kerülnek a nyakára!

A főjegyző köhögött, köhögött; de szólni nem tudott.

— Igen, édesem. Hallottad azt a szomorú hírt? Halmágyi Pista agyonlőtte magát.

— Hallottam — jegyezte meg Petróna vontatott, közömbös hangon. Mindössze csak a szemöldökét rántotta össze egy kissé.

— Szerencsétlen ember. Vajjon miért tette? Olyan tulon tul jókedvű volt mindig. Még tegnap is mulatott.

— Talán megírta a hátrahagyott leveleiben.

— Nem hagyott hátra semmit.

Az ülnök ur nem beszélhetett tovább, mert Petróna valami vidám dolog elmondásába kezdett s közbe-közbe, amikor felkacagott, nagyokat rángatott karján. Olyan vidám volt, úgy kacagott, hogy csengett belé az utca. Elé elé hajolt s villogó, babonázó szemével perzselve égetett be az ülnök ur öregesen, boldogan dobogó szívéig.

— Hát igazán? Hát hazugság lett volna minden? — mondogatta magában a főjegyző együgyű tanakodással.

És Petróna, a szépséges Petróna közel volt ahhoz, hogy odaboruljon a legelső kapufőre és sirjon, zokogjon gyötrelmesen, lélekszakadva, hogy meghallja az ég, a föld, a nagy mindenség:

— Oh, Pistám! Edes Pistám! Egyetlen szerelmem!

De a világ előtt nem volt szabad . . . Majd otthon, a gyöttrő magányban . . .

Mindenütt kapható

Sarg-
léle

Kalodont

néikülözhetlen fog-orám, 3945
a fogakat tisztán, fehéren és egészségesen tartja.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 20 —

Fehér Kereszt szálloda. Bartha Ödön orsz. képviselő Budapest. — Komjáthy Béla orsz. képviselő jelölt Budapest. — Bauman Antal állami főnök Lasszó. — Krezverics Károly tanárjelölt Budapest.

— Balázs Lajos dr. kapitány Csitgyimes. — Barth Károly urad. számtartó Bánlak. — Koszta Péter urad. segédtiszt Bánlak. — Sobering Müller Gyula Budapest. — Gergely Ignác plébános Gyulaféhevár. — Ozv. Olescha Frigyesné Gyulaféhevár. — Berben-
csei Alajos utazó Prossnitz. — Rottfeld Mór utazó Budapest. — Savosier Grubicz utazó Bécs. — Joa-
novics Lázár utazó Bécs. — Szabó László utazó Beeskerek. — Schwarcz József utazó Békéscsaba.
— Löwinger Mór utazó Vác — Zeanta M. utazó Pilsen. — Fürst Ignác utazó Budapest. — Spitzer Emanuel utazó Bécs. — Krishaber Pál utazó Bécs.
— Rónai Gyula utazó Budapest. — Sajtos Ilonka hivatalnok Budapest. — Berger Rezső utazó Budapest. — German Frigyes utazó Budapest. — Fisch Alfréd utazó Bécs. — Sármezei Antal birtokos Telep. — Nagy Odön vállalkozó Temesvár. — Hegyesi József mérnök Karcag. — Ferenzi István gazdálkodó Eperjes. — Tenner Alfréd birtokos Mezőtur. — Kárász István birtokos Kecskemét. — Kádár Simon utazó Bécs. — Kecskeméti Alfréd jegyző Rékás — Alföldi Benő utazó Pozsony. — Gazdag Simon kereskedő Zimony. — Sármezei Elemér birtokos Eger. — Kondor József utazó Kecskemét. — Singer Simon utazó Kecskemét. — Nemes Albert kereskedő Szolnok. — Kerekes Jenő birtokos Szeged. — Felhős Gergely építész Keszthely. — L. Vigh István szőlőbirtokos Eger. — Prohászka Ede malomtulajdonos Nagyszentmiklós. — Drotlef Ferenc utazó Bécs.

Központi szálloda. Rózsa Károly h. é. vasúti titkár és neje Budapest. — Szirmai János plébános Buttyin — Goldarbeiter Sándor utazó Bécs. — Poldi János gazdatiszt Kavna. — Tóth István alezredes hadbíró Szeged. — Ländler Jenő dr. ügyvéd Budapest. — Turcsányi Pál vasúti tiszt Budapest. — Martics István birtokos Ujszenaana. — Lovag Renner Gyula alezredes N. Jecsen. — Fried Ignác utazó Budapest. — Vázsonyi Vilmos dr. képviselő Budapest. — Freund Sándor utazó Budapest. — Nemes Lajos utazó Budapest. — Joanovics János utazó Budapest. — Ungvári Sándor hírlapíró Budapest. — Trepof Ado f. maganzó Budapest. — Fischer Adolf maganzó Budapest.

Vass szálloda Gross Albert Budapest. — Háza Béla Pustatővisegyháza. — Knacsu Enri Agris. — Egri Sándor Budapest. — Vossehr Rudolf Budapest. — Rohács Lajos Budapest. — Blau Mór Budapest. — Beter Zsigmond Budapest.

Nyári színház.

Szombaton, 1906. évi július hó 21 én

A leánya.

Dajjáték 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzette: Verő Gy.

SZEMÉLYEK:

Apafy Mihály	Szathmári A.	Dersi Kata	Baracsi E.
Anna	Benkőné P.	Lormier	Mariházi M.
Teleky Mihály	Várnai Jenő.	Habakuk	Faludi K.
Margit, leánya	Kapossy J.	Hoppmester	Kulcsár L.
Thököly Imre	Hunyadi J.	Ludmilla	Zalai Margit.
Dazó Bözse	Zsigmond A.	Gáspár	Ladislai J.

Kezdete este 8 órakor.

Katonazene!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

ma, szombaton este

a Központi Szálloda

Salacz-utcai nyári kerthelyiségében

a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara Zellner Sándor új karmester ur vezetésével

hangversenyt rendez.

Kiváló tisztelettel

Nagy Lajos,

1862

szállodás.

Beléptidj 40 fill. Kezdete este 8 órakor.

Kedvezőtlen idő esetén a katonazene a termekben játszik.

Nyári menetrend.

Érvényes 1906. évi május hó 1-től.

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.		Állomások					
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.						
Arad	5:08	8:18	11:25	4:16	4:51	9:39	Budapest kpu.	7:25	8:00	8:—	12:20	10:16
Sofronya	5:28		11:41		5:08	9:58	Kőbánya felső p. u.	—	8:10	—	12:30	10:26
Kurtics	5:37	8:36	11:55	4:38	5:25	10:15	Rákos	7:37	8:17	2:13	12:37	10:33
Lökösháza	5:52		12:10		5:44	10:31	Maglód	—	8:44	—	1:18	10:58
Bánhidj major	5:58		12:16		5:51	—	Gyömrő	—	8:52	—	1:26	11:06
Országut	6:02				5:58	—	Mende	8:04	9:00	—	1:36	11:16
Kétegyháza	6:10	9:00	12:28	4:59	6:06	10:40	Süly-Sáp	—	9:11	—	1:52	11:24
Rigyós	6:24		12:47		6:23	10:54	Tápló-Szeles	—	9:21	—	2:07	11:34
Békés-Csaba	6:35	9:19	12:59	5:17	6:35	11:08	Nagy-Káta	—	9:41	3:04	2:32	11:44
Békés-Földvár	6:56		1:42	5:31	6:56	11:22	Tápló-Szele	—	9:58	—	2:52	11:54
Mezőberény	7:07	9:42	1:54	—	7:07	11:36	Tápló-Györgye	—	10:09	—	3:04	12:04
Gyoma	7:31	10:02	2:18	5:59	8:47	12:06	Ujszász	—	8:59	10:24	3:21	12:14
Mezőtur	8:02	10:29	2:53	6:24	9:12	12:20	Szolnok	—	8:59	10:27	3:36	12:24
Pusztaszabos	8:03	10:30	3:05	6:25	9:13	12:21	Szajol	2:55	9:16	10:50	3:53	4:07
Pusztaszabos	8:27		3:28		9:37	12:45	Pusztaszabos	3:19	9:38	11:23	4:13	4:33
Pusztaszabos	8:39		3:42		9:51	12:59	Mezőtur	3:27	—	11:36	—	4:47
Szajol	8:52	11:00	3:56	6:55	10:04	1:02	Gyoma	3:35	—	11:48	—	5:00
Szolnok	9:10	11:12	4:13	7:12	10:22	1:16	Mezőberény	3:43	—	12:05	4:42	5:25
Ujszász	9:17	11:19	4:24	7:23	10:35	1:27	Békés-Földvár	3:51	—	12:10	4:43	5:28
Tápló-Györgye	9:44	11:35	4:46	7:45	10:57	1:39	Békés-Csaba	3:59	—	12:33	5:02	5:55
Tápló-Szele	9:49	11:36	4:49	7:50	11:10	1:40	Kigyós	4:07	—	12:40	5:03	6:08
Tápló-Szeles	10:08		5:05	—	1:23	1:52	Kétegyháza	4:15	—	—	5:22	6:27
Süly-Sáp	10:19		5:17	8:12	1:35	1:54	Országut	4:23	—	—	5:30	6:35
Mende	10:47		5:43	8:27	1:51	2:04	Bánhidj major	4:31	—	—	5:38	6:43
Gyömrő	11:04		5:59	8:41	2:07	2:16	Lökösháza	4:39	—	—	5:46	6:51
Maglód	11:17		6:11	8:39	2:21	2:30	Kurtics	4:47	—	—	5:54	6:59
Rákos	11:31		6:24	8:52	2:35	2:44	Sofronya	4:55	—	—	6:02	7:07
Kőbánya fel. p. u.	11:39		6:33	—	2:43	—	Arad	5:03	—	—	6:10	7:15
Budapest k. p. u.	12:11	12:59	7:05	9:23	3:11	3:20						
	12:17		7:11	—	3:17	—						
	12:25	1:10	7:20	—	3:25	—						

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.		Állomások					
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.						
Budapest kpu.	7:25	8:00	8:—	12:20	10:16		Budapest kpu.	7:25	8:00	8:—	12:20	10:16
Kőbánya felső p. u.	—	8:10	—	12:30	10:26		Kőbánya felső p. u.	—	8:10	—	12:30	10:26
Rákos	7:37	8:17	2:13	12:37	10:33		Rákos	7:37	8:17	2:13	12:37	10:33
Maglód	—	8:44	—	1:18	10:58		Maglód	—	8:44	—	1:18	10:58
Gyömrő	—	8:52	—	1:26	11:06		Gyömrő	—	8:52	—	1:26	11:06
Mende	8:04	9:00	—	1:36	11:16		Mende	8:04	9:00	—	1:36	11:16
Süly-Sáp	—	9:11	—	1:52	11:24		Süly-Sáp	—	9:11	—	1:52	11:24
Tápló-Szeles	—	9:21	—	2:07	11:34		Tápló-Szeles	—	9:21	—	2:07	11:34
Nagy-Káta	—	9:41	3:04	2:32	11:44		Nagy-Káta	—	9:41	3:04	2:32	11:44
Tápló-Szele	—	9:58	—	2:52	11:54		Tápló-Szele	—	9:58	—	2:52	11:54
Tápló-Györgye	—	10:09	—	3:04	12:04		Tápló-Györgye	—	10:09	—	3:04	12:04
Ujszász	—	8:59	10:24	3:21	12:14		Ujszász	—	8:59	10:24	3:21	12:14
Szolnok	—	8:59	10:27	3:36	12:24		Szolnok	—	8:59	10:27	3:36	12:24
Szajol	2:55	9:16	10:50	3:53	4:07		Szajol	2:55	9:16	10:50	3:53	4:07
Pusztaszabos	3:19	9:38	11:23	4:13	4:33		Pusztaszabos	3:19	9:38	11:23	4:13	4:33
Pusztaszabos	3:27	—	11:36	—	4:47		Pusztaszabos	3:27	—	11:36	—	4:47
Mezőtur	3:35	—	11:48	—	5:00		Mezőtur	3:35	—	11:48	—	5:00
Gyoma	3:43	—	12:05	4:42	5:25		Gyoma	3:43	—	12:05	4:42	5:25
Mezőberény	3:51	—	12:10	4:43	5:28		Mezőberény	3:51	—	12:10	4:43	5:28
Békés-Földvár	3:59	—	12:33	5:02	5:55		Békés-Földvár	3:59	—	12:33	5:02	5:55
Békés-Csaba	4:07	—	12:40	5:03	6:08		Békés-Csaba	4:07	—	12:40	5:03	6:08
Kigyós	4:15	—	—	5:22	6:27		Kigyós	4:15	—	—	5:22	6:27
Kétegyháza	4:23	—	—	5:30	6:35		Kétegyháza	4:23	—	—	5:30	6:35
Országut	4:31	—	—	5:38	6:43		Országut	4:31	—	—	5:38	6:43
Bánhidj major	4:39	—	—	5:46	6:51		Bánhidj major	4:39	—	—	5:46	6:51
Lökösháza	4:47	—	—	5:54	6:59		Lökösháza	4:47	—	—	5:54	6:59
Kurtics	4:55	—	—	6:02	7:07		Kurtics	4:55	—	—	6:02	7:07
Sofronya	5:03	—	—	6:10	7:15		Sofronya	5:03	—	—	6:10	7:15
Arad	5:11	—	—	6:18	7:23		Arad	5:11	—	—	6:18	7:23

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.	
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.
Arad	10:15	12:22	2:30	4:02	7:00	10:00
Gyogovác	10:33		2:44	4:13	6:38	10:05
Mondorlak	10:43		2:53	—	6:47	10:14
Györök-Ménas	11:10		3:13	4:35	7:06	10:37
Paulis	11:19		3:20	—	7:15	10:46
Paulis	11:31		3:33	4:46	7:16	11:04
Baracska	11:38		3:39	4:51	7:21	—
M. Radna (l.)	11:50	12:56	3:49	4:59	7:29	11:28
Milova-Odvos		12:57	—	5:09	7:34	11:47
Konop			—	5:24	—	12:02
Borzova			6:08	—	7:54	12:02
Soborsin	1:50		6:55	—	8:08	1:06
Zám	2:09		7:22	—	8:47	2:06
Mar-Illye	2:31		8:08	—	9:13	2:31
Déva	2:56		8:31	—	9:47	3:05
Piski (l.)	3:07		8:53	—	10:27	3:37
Szászváros	3:32		9:13	—	10:41	3:51
Alvincz (l.)	4:01		10:03	—	10:57	—
Tövis (l.)	4:16		10:18	—	11:24	—
Gy-lövő (l.)	4:27		10:23	—	12:04	—
Arad	7:00		10:33	—	12:11	—
	7:00		10:33	—	12:24	—
	7:00		10:33	—	12:31	—
	7:00		10:33	—	12:38	—

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.	
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.
Tövis	10:00	12:00	7:00	—	10:00	—
Gy-lövő (l.)	10:05	—	7:05	—	10:05	—
Alvincz (l.)	10:14	—	7:14	—	10:14	—
Szászváros	10:37	—	7:37	—	10:37	—
Piski (l.)	10:46	—	7:46	—	10:46	—
Déva	10:57	—	7:57	—	10:57	—
M. Illye (l.)	11:04	—	8:04	—	11:04	—
Zám	11:11	—	8:11	—	11:11	—
Soborsin	11:18	—	8:18	—	11:18	—
Borzova	11:25	—	8:25	—	11:25	—
Konop	11:32	—	8:32	—	11:32	—
Milova-Odvos	11:39	—	8:39	—	11:39	—
M. Radna (l.)	11:46	—	8:46	—	11:46	—
Baracska	11:53	—	8:53	—	11:53	—
Paulis	12:00	—	9:00	—	12:00	—
O-Paulis	12:07	—	9:07	—	12:07	—
Györök-Ménas	12:14	—	9:14	—	12:14	—
Mondorlak	12:21	—	9:21	—	12:21	—
Gyogovác	12:28	—	9:28	—	12:28	—
Arad	12:35	—	9:35	—	12:35	—

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.	
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.
Arad	6:15	12:17	5:00	—	6:15	—
Uj-Arad	6:25	12:28	5:21	—	6:25	—
Novoth-Bágh	6:42	12:44	5:47	—	6:42	—
Vunga	6:55	12:56	6:14	—	6:55	—
Mezőfalva	7:08	1:07	6:27	—	7:08	—
Mészfalva	7:16	1:17	6:35	—	7:16	—
Szt. András	7:27	1:28	6:46	—	7:27	—
Józsefvár-Jv.	7:44	1:45	7:03	—	7:44	—

Állomások	Szv. I-III.		Gy. I-II.		Szv. I-III.	
	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.
Józsefvár-Jv.	8:25	2:10	9:17	—	8:25	—
Szt. András	8:49	2:28	9:41	—	8:49	—
Mezőfalva	9:07	2:42	9:59	—	9:07	—
Mezőfalva	9:22	2:52	10:14	—	9:22	—
Vunga	9:45	3:09	10:37	—	9:45	—
Novoth-Bágh	10:03	3:16	10:55	—	10:03	—
Uj-Arad	10:27	3:33	11:19	—	10:27	—
Arad	10:40	3:42	11:32	—	10:40	—

ARADI KÖZLENY.

A minis. vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Által. jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fal

4 Koronáért

108-144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára 10 korona volt, leszállított áron

Vászonra huzva 7 korona,

Vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

Kapható

Kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha a készlet elfogy, úgy többé nem lesz az ilyen pótom áron beszerezhető.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

67—1906 kpv.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város választókerületében az időközi országgyűlési képviselő választásra határozottul 1906. évi július hó 26-ik napját kitűzzük.

A szavazás a városház délnyugati földszinti sarokterme és az északnyugati földszinti oldalterem lesz berendezve.

Az I-ső vagyis a délnyugati szavazatszedő helyiségben (nyilván tartási hivata) szavaznak a belvárosban összeírt választók.

A II-ik vagyis az északnyugati szavazatszedő helyiségben (Számvevői hivata) szavaznak a tanyákon, Erzsébet, Sarkad, Gáj, Soga külvárosokban és a Poltura városrészben összeírt választók.

A választási eljárás reggel 8 órakor veszi kezdetét.

A szavazás a választói igazoló lap előmutatása mellett nyilvánosan élő szóval történik.

Az igazolólapok csak a személyesen jelentkező választóknak szólnak ki és pedig a belvárosi Erzsébet és Sarkad külvárosi választóknak 1906. évi július hó 22., 23. és 24. éj déle 5-től 9—12, délután 3—5 óráig a városház emeleti tanácstermében, a tanyai a Gáj és Soga külvárosi, úgy a Poltura város részei választóknak ugyancsak a fentebbi napokon és időben a Gáj külvárosi rendőrkapitányi hivatal helyiségében.

A választás napján azaz folyó évi július hó 26. án az igazoló lapok a városház főbejárata alatt lesznek a választók által átvehetők.

Választási elnök és egyúttal az I-ső szavazatszedő küldöttség elnöke: Dr. Mülek Lajos, jegyzője dr. Schütz Henrik, választási helyettes elnök és egyúttal egyik szavazatszedő küldöttségi elnök dr. Steinhardt Mór, szavazatszedő küldöttségi helyettes elnök: dr. Prlegi István és dr. Velcsov Géza, helyettes jegyzők: dr. Somló Armin, dr. Sugár Jenő, dr. Szegő Hugo és dr. Momák Döme.

A szavazó helyiségekben csak a szavazatszedő küldöttség tagjai, a jelöltek bizalmi férfiai, a szavazók személyazonosságának ellenőrzésére kirendelt hatósági közegek s a jegyzők mellé rendelt írások, úgy a szavazásra beeresztett választók lehetnek jelen.

A választóknak a választásnál semminemű fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad.

A szavazatszedő helyiségekbe csak is azok bocsáttatnak be, a kik igazoló lapjukat felmutatják, vagy a kikre nézve az igazoló lap hiányában a városházi bejáratoknál felállított hatósági közegek igazolják, hogy az országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe beíratottak.

Kelt Arad, szab. kir. város központi választmányának 1906. évi július hó 14-én tartott üléséből.

Varassy Lajos, s. k.
h. polgármester,
közp. választ. elnök.

Az 1902. évi versenyt ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

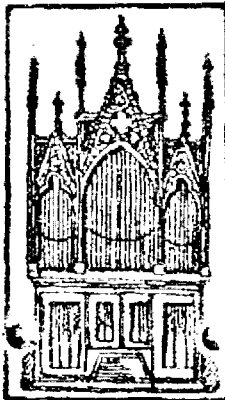
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállit kiűd, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvetetnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltetnek.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület, mint a Gazdák Biztosító Szövetkezete vezérképviselő-sége a biztosítási osztály részére

egy irodai gyakornokot keres.

Pályázók érettségi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket a biztosítási osztály vezetőjénél lehetőleg személyesen nyujtsák be.

1837

366—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak megkavicsolási munkálatainak elvállalása iránt folyó évi július hó 23-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3042 korona.
Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt

nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtési megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1906. évi július hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest délmagyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK

Telefon 765. Temesvár, Józsefváros. Telefon 765.

Ajánljuk pormentes, egyenletes szemnagyságu Carbunkat, mely a gázt lassan fejleszt. 15° Celsiusnál és 760 mm. légnyomásnál 290—300 liter acetyengáz nyereséért jótállunk.

Árak:

483

1—3 mm. kor 34	} temesvár: raktárunkban.
4—7 " " 38	
8—15 " " 32	
16—35 " " 31	

(darabokban)

Keresek vegyeskereskedésembe
egy ügyes

fiatal segédet

és egy jó házból való

fiut tanoncznak.

A román nyelv tudása feltétlenül szükséges.

Roth Mór,
1829 Soborsin.

Weiszberger Testvérek

a József főherceg-ut 9. sz.
alatti butorraktárában levő

butorok

folyó hó 21-én d. e. 9 órakor
megtartandó árverésen

tételenként

eladatni fognak. 1857

462—1906. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a világosi kir. járásbírósnak 1905. évi Sp. 891/14. számú végzése következtében Dr. Hotorán Jakab világosi ügyvéd által képviselt Styef Juonné szül. Balta Mártha, kovaszloczi lakos javára, Styef Juon kovaszloczi lakos ellen 380 korona s jár. erejéig 1906. évi június hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 657 koronára becsült következő ingóságok u. m.: téglák, cserépek, szekerek és hordók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 278/2. számú végzése folytán 330 korona tőkekövetelés, ennek 1906. évi június hó 7. napjától járó 5% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 157 kor. 42 fillérben bírói ag már megállapított költségek erejéig, Kovaszlocz községben, végrehajtást szenvedett házána leendő eszközösére 1906. évi július hó 23 napjának délután 3 óra határ időül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, úgy ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világoson, 1906. évi július hó 10. napján.

1858

Thuránszky Sándor.
kir. bír. végrehajtó.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

Betű-
tömítőde.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

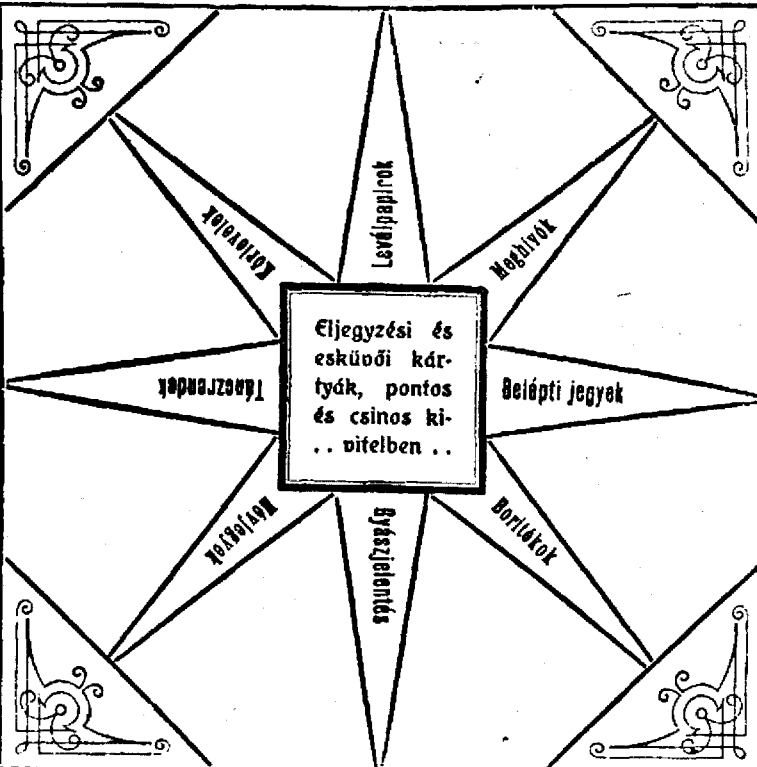
KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Ajánlja
kifűnden berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legel-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.
Kiadóhivatali " 161.

Magyar Szabadságharc Története.

Az 1848—49-iki szabadságharc legrészletesebb leírása.

..... IRTA:
GRACZA GYÖRGY.

5 hatalmas nagyalaku kötetből áll.

A tudós készségével és kritikájával, de a hazafi lelkesedésével megírt mű, melynek képel egész muzeumát teszik a szabadságharczi emlékeknek. Okiratok és levelek hasonmásainak gyűjteménye. A szabadságharcz idejében készült kiáltványok és egyéb nyomtatványok tára. Minden hely, épület és szereplő egyén meg van örökítve benne.

Ára a budai honvédszobor-dombornyomásu másával díszített remek kötésben 70 korona.

Havi részlet 4 korona.

Előfizetési-iv!

Klemen D. és Társa könyvkereskedése Budapest, IV. Reáltanoda-utca, esennel megrendelem Gracza György A Magyar Szabadságharcz Története című művet, a mely 5 hatalmas nagyalaku kötetből áll. A teljes mű ára a budai honvédszobor dombornyomá-
su másá- al díszített remek kötés en 70 korona és 4 koronás havi részlet-
fizetésre számított. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kifizetve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagoz kötetek a részletek pótlásáig visszatartat-
nak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cseének jogában áll. a portóköltség hozzászámítása mellett postal megküldéssel becsodni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételára esedékesé válik. A vételár első részlete a mű szállításakor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján esennel megrendelem a fennnevezett munkát _____koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi _____koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg _____

_____könyvkereskedésnél.
Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és helyét: _____

Név és állás: _____

Tessék olvas-
hatalom
aláírni

As HL. díjgyűjtem. 30. tétele értelmében bélyegmentes.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKIK

ismerettség híján

kézcsatára,
cselölőre,
szövetvesszőre,
szőnyegre,
székpadra,
spánra,
garnatúrára,
kucsmára,
visszafelé,
kertióra,

kulcsárnóra,
gardasszonyra,
szakácsnóra,
szobaleányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

eladni kíván

televízió,
szőnyeg,
bőr,
gyümölcsöt,
zabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
VAGY

AKI

származását vételei vagy bérbevételei szőlőjéből keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legelőszobában és szőlő, ha az

„ARADI KOZLONY”

kiseb hirdetés

rovatai számára.

Egy 19 év óta fennálló

jó forgalmu péküzlet szonnel bérbe adandó. Bővebbet Kohn Lajosnál, M. Radnán. 1859

Két szobás

utczai lakás kiadó. — Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Nyaraló és szőlő eladó!

Arad hegylőjén Kúrin község legszébb helyén, a motoros megálló helytől 50 lépésnyire a temlom háta mögött pormentes árnyékos helyen levő emeletes nyaraló, virágos kerttel, kitűnő ivóvízzel és 4 hold példásan kezelt bõtermõ mint a szõlõvel, melybõl 3 hold szõlõ már termõképes és az idén is bõtermés mutatkozik, más vállalat miatt eladó. Bõvebb felvilágosítás sal szolgál a tulajdonos. Herold Rezsõ Kis-szt Miklós u. p. Ujarad. 1863

Jucker ló!

Egy pár szép fiatal hibátlan és szelid 15—16 markos jól futó juckerlõ megvételre kerestetik. Czim: Popp Vilmos, Muszka-Magyarád. 1787

Lakást keresek!

Öt nagy szobából álló modern lakást keresek a belvárosban november elsejére. Megfelelne egy ugyanennyi szobából álló magános ház is. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendõk „Kényelmes lakás” címen.

4 pár czipõ

csak 5 korona 50 fillér

neveléses áron kapható óriási mennyiségben történt bevásárlás folytán, míg a készlet tart. 1 pár férfi czipõ, 1 pár nõi czipõ barna vagy fekete bõrbõl, fûzõs, erõs szegezett talppal, legújabb szabásu, továbbá 1 pár férfi és 1 pár divatos nõi czipõ, könnyû bõrbõl, a legelegánsabb kiállítású s mind a 4 pár csak 5 kor. 50 fillérért kapható.

Megrendelésnél elegendõ a hosszúság megadása. A megrendelés utánvét mellett

A. Gelb, czipõnagyáruháza

Krakkau No. 115. küldendõ

Kicsérelés vagy a pénz visszaküldése eszközöltetik, miáltal a kár teljesen kivan zárva. 1860

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyõgyhatása legmakacsabb gyomorhajok, testi bántalmak, gyomorgörõcs és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj bántalmak, vértõlulás, aranyer és a legkülönbözõbb nõi betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FÉLE SÓBORSZESZ

Moll-feliratu õnozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomestillapító bedõrszõlési szer, köszvény, csusz és a meghûlés egyéb következményeinél legismertesebb népszer. — Egy õnozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint elõállított gyermek és hölgyiszappan gyermekek és felnõttek okszerû bõrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Fõszéküldés:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD gyógyszerüzletében. 3804

Arad megyében

Kovaszinczon, 40 év óta fennálló jóforgalmu fûszerüzlet italmérésí joggal, esetleg 6000 darab temrõ képes szõlõvel örök áron eladó. Értkezhetni a tulajdonossal: Petykó Pállal, Kovaszinczon. 1855

Lampionok

20 fillértõl, confetti és serpentin kapható Inguéz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 235

Kiadó lakások!

November hó 1-ére az ujonnan épült Flórián-utca 6c számu házban

kényelmes és modern

berendezéssel

2-3 és 4 szobás lakások.

Bővebbet 1803

Brunner Bélánál

Arad, Szabadság-tér 20.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjeggyét és aláírását tünteti fel.

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjeggyét tünteti fel és „A sóborszesz”

Vendéglõ és sörcsarnok

megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az igazságügyi palotával szemben, az új luth. bérházban egy a kor modern igényeinek mindenben megfelelõ

sörcsarnokot

nyitottam.

Kitünõ jó magyar konyha. Naponta friss csapolásu kõbányai sör, friss villásreggeli és hideg felvágott kapható.

Tisztán kezelt italokról, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodva van. — A m. t. közönség b. pártfogását kérve, maradtam hazafias tisztelettel

Zámbó Samu,

1277

vendéglõs.

Csodásan és rögtön hat lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszûnik a czipõk, illetõleg a lábak undorító buze.

Egy üveg ára 1 korona.

Fõraktár: 3871

G. Földes Kelemen

gyógyszerész

Arad, Deák Ferencz-utca.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére

üzletvezetõ

kerestetik

fizetés és üzleti nyereség részesedés mellett.

Czim megtudható a kiadóhivatalban. 1568

Schweitzzi himzés maradékok félárban, czérna és pamutvászon maradékok!

OCCASIO!

Mosó-áruinknál tetemes árleszállítást eszközöltünk. Kedvezõ alkalom új divatos cikkeknek olcsón vásárolni.

Maradékok ez idénybõl származó anyagokból féláron.

Nagy szállítmány érkezett pamut-vászon maradékokból, méterenként 10—15 krajczár; olcsóbb mint végbõl.

Maradékok 3—6—8 méterig.

Rosenblüh H. és Társa.

3811

Schweitzzi himzés maradékok félárban, czérna és pamutvászon maradékok!

Szõnyegmaradékok meglepõ olcsón!